

YAHYA KEMAL ORTAOKULU
DUVAR GAZETESİ

2023

ATATÜRK

MUSTAFA KEMAL ATATÜRK'ÜN ÇOCUKLUĞU (KENDİ DİLİNDEN)

1881 yılının bir bahar günü Selanik'te, üç katlı pembe bir evde dünyaya geldim. Doğum günümü hatırlamıyorsam da annem bana baharda, bir mayıs günü, dünyaya geldiğimi söylerdi. Benim doğum günüm niye 19 Mayıs olmasın? Çocukluğuma dair ilk hatırladığım şey okula gitmek meselesine aittir. Bundan dolayı annemle babam arasında şiddetli bir çatışma vardı. Annem ilahilerle okula başlamamı ve mahalle okuluna gitmemi; gümrükte memur olan babam, o zaman yeni açılan Şemsi Efendi Okulu'na devamımı ve yeni yöntemlere göre okumamı istiyordu. Nihayet babam işi ustaca çözdü. İlk önce bilinen törenle mahalle mektebine başladım. Böylece annemin gönlü yapılmış oldu. Birkaç gün sonra da mahalle mektebinden çıkarak Şemsi Efendi Okuluna yazıldım.

Kısa bir zaman sonra babam öldü. Babamın ölümü bizi ayakta tutan kuvvetli bir desteğin yıkılması gibi bir şey oldu. Kendimi adeta yalnız hissettim. Annemle birlikte dayımın yanına yerleştik.

Dayımın yaşadığı köy hayatına ben de karıştım. Beni avutmak için bana verdiği görevleri yerine getiriyordum. Başlıca görevim tarla bekçiliği idi. Kardeşim Makbule ile birlikte bakla tarlasının ortasındaki bir kulübede oturduğumuzu ve kargaları kovmakla uğraştığımızı hatırlıyorum. Hatta bir gün, hiç unutmam, Makbule ile yoğurt yiyorduk, aramızda kavga çıktı. Makbule'nin başını tuttum yoğurt çanağının içine soktum, yüzü gözü yoğurt olmuştu.

Bir süre böyle geçti. Annem okulsuz kaldığım için kaygılanmaya başladı. Nihayet Selanik'te bulunan teyzemin yanına gitmeme ve okula devam etmeme karar verildi. Selanik'te Mülkiye İdadisi'ne yazıldım. Okulda Kaymak Hafız adında bir öğretmen vardı. Bir gün sınıfta ders verirken ben bir çocukla kavga ettim, çok gürültü oldu. Öğretmen beni yakaladı ve dövdü. Bütün vücudum kan içinde kaldı. Büyükkannem zaten okulda okumamı istemiyordu, beni derhal okuldan çıkardı.

Evimizin yanında Binbaşı Kadri Bey adında biri oturuyordu. Oğlu Ahmet Bey Askeri Rüştüye'ye gidiyor ve askeri okul elbisesi giyiyordu. Ben de böyle elbise giymeye hevesleniyordum. Sonra sokaklarda subaylar görüyor, bu dereceye ulaşmak için izlenmesi gereken yolun Askeri Rüştüye'ye girmek olduğunu anlıyordum. O sırada annem de Selanik'e gelmişti. Askeri Rüştüyeye girmek istediğimi söyledim. Annem askerlikten korkardı, asker olmama karşı çıktı. Giriş sınavı zamanı ona sezdirmeden kendi kendime Askeri Rüştüye'ye giderek imtihana girdim. Böylece anneme karşı bir oldubitti yapmış oldum.

Çocukluğumda iyi giyinmeyi çok severdim. Şemsi Efendi Okulu'na giderken bana giydirdikleri şalvarın üzerine sardıkları 'kuşak' beni ne kadar çok sınırlendirirdi bilemezsiniz. Ne zaman ki Askeri Rüştüye'ye girip, okulun resmi üniformasını giydim işte o zaman adeta benliğime hâkim olmuşum gibi bana bir his geldi.

Askeri Rüştüye'de en çok matematik dersine merak sardım. Az bir zamanda bize bu dersi veren hoca kadar belki de daha ziyade bilgi sahibi oldum. Bu arada Şevki Paşa'nın kızına ders vermek için evlerine giderdim. Bir aralık kıza âşık oldum. Fakat ders dışı hiçbir şey görüşmedim. Nadiren, pek müstesna zamanlarda bir iki sözcük söylemek olanağımı bulurdum. Manastır İdadisi'ne gittikten sonra tabiatıyla her şey unutuldu.

Askeri Rüştüye'de dersler dışında meselelerle de uğraşıyordum. Yazılı sorular hazırlıyor, matematik öğretmeni de yazılı cevaplar veriyordu. Bir gün hoca aranızda kendine güvenenler kalksınlar, onları müzakereci yapacağım dedi. Önce tereddüt ettim. Öyleleri ayağa kalktı ki ben kalkmamayı doğru buldum. Bunlardan birinin müzakeresi altına verildim. Fakat müzakerenin ortasında tahammülüm son dereceye geldi. Ayağa kalkarak hocaya "Ben bundan daha iyi yaparım!" dedim. Bunun üzerine hoca beni müzakereci yaptı, öteki arkadaşı da benim müzakerem altına verdi.

MUSTAFA KEMAL ATATÜRK'ÜN ÇOCUKLUĞU (KENDİ DİLİNDEN)

Öğretmenimin adı Mustafa idi. Bir gün, “Oğlum, senin adın da Mustafa benim de Mustafa, bu böyle olmayacak arada bir fark bulunmalı. Bundan sonra adın Mustafa Kemal olsun!” dedi. O zamandan beri gerçekten ismim Mustafa Kemal kaldı.

Ara imtihanlarım vererek çavuş rütbesini takmıştım. Ara sıra öğretmen gelmediği zamanlarda diğer sınıflara matematik dersleri veriyordum. Parlak bir şekilde Selanik Askeri Rüştiyesi'ni bitirerek kurmay Hasan Bey'in tavsiyesiyle 1896 yılında Manastır Askeri İdadisi'ne girdim. Selanik Askeri Rüştiyesi'ni ikmal ettiğim zaman matematik merakım iyice ilerlemişti. Manastır İdadisi'nde ise matematik pek kolay geldi. Bununla meşgul olmaya devam ettim. Fakat Fransızca dersinde geri idim. Öğretmen benimle çok meşgul oluyor, acı uyarılarda bulunuyordu. Bu uyarılar gücüme gitti. İlk sınav zamanında çare aradım. İki üç ay gizlice Frerler Okulu'nun özel sınıfına devam ettim. Böylece okul derslerine oranla fazla derecede Fransızca öğrendim.

O zamana kadar edebiyatla fazla temasım yoktu. Ömer Naci, Bursa İdadisi'nden kovulmuş, bizim sınıfa gelmişti. Daha o zaman şâirdi. Benden okuyacak kitap istedi, bütün kitaplarımı gösterdim, hiçbirini beğenmedi. Şiir ve edebiyat diye bir şey olduğunu o zaman öğrendim. Ona göre çalışmaya başladım. Şiir bana çekici geldi. Ömer Naci de güzel konuşuyor, güzel yazıyordu. Eğer hitabet hocamız Alay Emîni Mehmet Âsım Efendi imdadıma yetişmeseydi ben de şair olup çıkacaktım. Çünkü hevesim vardı. Asım Efendi bir gün beni çağırırdı.

-Bak oğlum Mustafa Kemal, şiiri falan bırak, bu senin iyi bir asker olmana engel olur. Öteki hocalarınla da konuştum, onlar da benim gibi düşünüyorlar. Sen Ömer Naci'ye bakma o hayal peşinde bir çocuk, ileride belki iyi bir şâir ve hatip olabilir; fakat askerlik mesleğinde katiyen yükselmez, dedi. Bu sözler beni etkiledi. Hocam ne kadar haklı olduğunu olaylar ispat etti, çok arzu ettiği halde Naci kurmay subay olamadı. Meşrutiyet'te İttihatçıların en seçkin ve heyecanlı hatiplerinden biri olan yakın arkadaşım Ömer Naci maceralı bir hayattan sonra genç yaşta öldü.

Tarih dersine, özellikle Türk tarihine büyük bir merakım vardı. Tarih hocam Tevfik Bey bana yeni ufuklar açmıştı. Bu nedenle ona minnet borcum vardır.

İdadinin ikinci sınıfında henüz dersler yeni başlamıştı ki devamlı Yunan tecavüzlerine karşı Atina'ya harp ilan edilmişti. Bütün Manastır, askerle dolup taşmıştı. Gençlik hayatımın en heyecanlı günlerini yaşadım. Yaşımın küçük olmasına rağmen bu savaşa katılmayı çok istemişim. Az daha gönüllü müfrezelerin arasına katılıp ben de gidecektim.

Bu savaşta Yunan Ordusu perişan edilip ezilmiştir; ama Avrupa devletlerinin baskısı altında padişah Türk ordusunun aldığı zafere rağmen öne sürülen mütareke koşullarını kabul ederek imzalamıştı. Aynı zamanda Girit Adası da tamamen kaybedilmişti. Bu acı gerçek o zaman padişah olan Abdülhamit'e karşı içimde ilk tepkiyi filizlendirdi. Öğretmenlerimiz bize bütün Yunanistan'ın işgalinin mümkün olduğunu söylemişlerdi. Mütareke haberi gelince aydın düşünceli okul subaylarımız büyük üzüntü duydular. Biz onların yüzlerinden bunu anlıyorduk; fakat bir şey soramıyorduk. Yalnız arkadaşım Nuri (Conker) genç bir subayın “Böyle olmamalıydı, yazık, çok yazık!” diyerek ağladığını anlattı. Manastır sokaklarında yine şenlikler yapıyor yine “Padişahım çok yaşa!” âvâzeleri yükseliyordu. Ben ilk defa bu dileğe katılmadım.

Üzüntümüzü inatçı bir şekilde derslerimize çalışmakla hafifletiyorduk. Sınıfın birinci ve ikincisi olabilmek için hepimizde hızlı bir çaba vardı. Nihayet idadiyi bitirdim, Harbiye'ye geçtim. (1899)

ATATÜRK'ÜN AİLESİ

Ali Rıza EFENDİ

Ali Rıza Efendi 1841 yılında Selanik'te doğdu. Söke'den Selanik'e yerleşmiş Türkmenlerden "Kırmızı Hafız" lakaplı Ahmet Efendi'nin oğludur. İlkokulu Abdi Hafız Mahalle Mektebi'nde okudu. Selanik'te Evkaf İdaresi'nde kâtiplik, sonra da Gümrük Muhafaza Teşkilatı'nda memurluk yaptı. Memurluğu sırasında, Hacı Sofi ailesinden Feyzullah Ağa'nın kızı Zübeyde Hanım'la evlendi. 1876 yılında da Selanik Asâkîr-i Milliye

Taburu'nda subay olarak görev alan Ali Rıza Efendi, daha sonra da kereste ticareti yapmaya başladı. Zübeyde Hanım'dan beş çocuğu oldu. Çocuklarından Naciye, Ömer ve Fatma fazla yaşamadı. Sadece Mustafa ve Makbule hayatlarına devam edebildi. Ali Rıza Efendi, 1888 yılında, tek oğlu Mustafa Kemal ilkokulda okuduğu sırada, rahatsızlandı ve öldü.

Zübeyde Hanım

Zübeyde Hanım 1857 yılında Selanik'te doğdu. Orta Anadolu'dan göç ederek, Selanik'in batısında Arnavutluk sınırına yerleştirilen Yörüklerden, Hacı Sofi ailesinden Feyzullah Ağa'nın kızıdır. Selanik'te Gümrük Muhafaza Teşkilatı'nda memur olan Ali Rıza Efendi ile evliliğinden beş çocuk sahibi oldu. Fatma ve Ömer'i daha küçükken kaybetti. 1888 yılında Mustafa ilkokuldayken kocasını da kaybeden Zübeyde Hanım, zaman zaman çocukları ile birlikte kardeşi Hüseyin Ağa'nın çiftliğine giderdi. Bu sırada,

Atatürk'ün ifadesiyle; "iyi kalpli bir insan" olan Ragıp Bey'le evlendi. Kızlarından Naciye de çok yaşamadı.

Balkan Harbi'nden sonra, birçok Türk ailesi gibi, kızı Makbule ile birlikte Selanik'ten göç etti ve İstanbul'a gelerek Beşiktaş-Akaretler'de bir eve yerleşti. Milli Mücadele yıllarında Ankara'ya gelen Zübeyde Hanım, 1919'da ayrılmak zorunda kaldığı oğlunu, yıllar sonra Ankara'da Devlet Başkanı olarak gördü. 14 Ocak 1923'te tedavi amacıyla gittiği İzmir'de 66 yaşında vefat etti.

ATATÜRK'ÜN AİLESİ

Makbule ATADAN (1887-1956)

Mustafa Kemal Atatürk'ün kız kardeşi olan Makbule ATADAN, 1887 yılında Selanik'te doğdu. Balkan Savaşları'ndan sonra, annesi Zübeyde Hanım'la birlikte Selanik'ten ayrılarak İstanbul'a yerleşti. Cumhuriyet'in ilanından sonra ağabeyinin isteği üzerine, annesiyle birlikte Ankara'ya geldi. Bir süre Atatürk'ün yanında kalan Makbule ATADAN, daha sonra Çankaya Köşkü arazisi içinde kendisi için yaptırılan "Çamlı Köşk'e" yerleşti.

1930'da Atatürk'ün isteğiyle Fethi OKYAR'ın kurduğu Serbest Cumhuriyet Fırkası'na giren Makbule Hanım, birkaç ay sonra parti kapatılınca siyasetten çekildi ve 1935'te milletvekili Mecdi BOYSAN ile evlendi. Makbule ATADAN'ın ağabeyi Atatürk ile ilgili anıları "Büyük Kardeşim Atatürk (1952)" ve "Ağabeyim Mustafa Kemal (1952)" adlarıyla yayımlandı. 1956 yılında 69 yaşında öldü.

(Kardeşleri; Fatma, Ahmet, Ömer, Makbule ve Naciye)

Atatürk'ün Büyük Kız Kardeşi; Ablası, Fatma:

Ali Rıza ve Zübeyde çiftinin ilk çocukları Fatma idi. Fatma'nın doğum ve vefat tarihi konusunda net bir yıl verilememektedir. Doğumu 1871 ya da 1872 olarak belirtilmektedir. Vefatı konusunda ise eldeki bilgiler ışığında çiftin üçüncü çocuğu yani Ömer'in doğduğu yıl olarak bilinmektedir.

Atatürk'ün Büyük Erkek Kardeşi; Ağabeyi, Ahmet:

1874 yılında doğduğu tahmin edilmekte ve Çayağzı'ndan veya Papaz Köprüsü'nden ayrılmadan önce dönemin ölümcül ve salgın hastalıklarından birisi olan ve kuşpalazı olarak bilinen difteri hastalığı nedeniyle vefat etmiştir. Ancak net bir tarih verilememekte ve 9 yaşına kadar yaşamış olduğu söylene de eldeki kronolojik bilgiler ışığında yanlış olduğu görülmektedir.

Atatürk'ün Büyük Erkek Kardeşi; Ağabeyi, Ömer:

Ömer'in 1875 yılında dünyaya geldiği tahmin edilmektedir. O'nun da yaşamı ablası ve ağabeyi gibi kısa sürecek ve hayata daha çocuk yaşlarında veda edecekti. Ağabeyi Ahmet gibi O'nun da ölüm nedeninin difteri olduğu sanılmaktadır. O dönemki sağlık koşullarının yanı sıra ailenin yaşamını sürdürdüğü yer olan Çayağzı bölgesi, o zamanki sıradan yerleşim yerleriyle dahi kıyaslanamayacak derecede kötü şartlara sahipti. Gerek yiyecek; gerek sağlık ihtiyacı gibi ihtiyaçların şehre inerek karşılanabiliyor olması, bölgenin iklimsel ve coğrafi yapısı yaşamayı yetişkin insanlar için yaşanmaz hale getirirken çocukların vefatı bir bir gerçekleşiyordu. Sonunda Ömer de hayata veda edecekti. Ömer'in de vefatı hususunda kesin bir kanı söz konusu değildir; ancak yine eldeki kronolojik bilgiler neticesinde Ömer'in de Çayağzı'nda vefat ettiği sanılmaktadır.

ATATÜRK'ÜN KİŞİSEL ÖZELLİKLERİ

AÇIK SÖZLÜLÜĞÜ

Atatürk, doğruyu söylemekten asla çekinmezdi.

ÇOK CEPHELİLİĞİ

Atatürk, çok cepheli bir liderdi. O, hem fikir hem de hareket adamıdır.

EĞİTİMCİLİĞİ

Atatürk, toplumu çağdaş uygarlık düzeyinin üstüne çıkarmayı amaçladığı için milli eğitim ile yakından ilgilenmiştir.

GURURA YER VERMEMESİ

Atatürk, kurduğu cumhuriyet, yaptığı inkılaplar ve kazandığı zaferlere rağmen gurura kapılmamıştır.

HAKİKATİ ARAMA GÜCÜ

Hakikati aramak ve hakikati konuşmak, Atatürk'ün yöntemi idi. O, akıl ve bilime değer verirdi.

İDEALİSTLİĞİ

Atatürk'ün en büyük ideali, Türk Milleti'ni en medeni ve refah seviyesi yüksek bir millet olarak varlığını yükseltmekti.

İLERİ GÖRÜŞLÜLÜĞÜ

Atatürk, olayların gidişini değerlendirerek sonucunu tespit ederdi.

İNSAN ve MİLLET SEVGİSİ

Atatürk, milletini çok severdi, milleti uğruna gece gündüz çalışmış, en umutsuz zamanlarda bile milletle beraber olmayı, millete güvenmeyi kendine prensip edinmişti.

İYİ KALPLİLİĞİ

Atatürk, iyi kalpliydi. İnsanlığı bekleyen felaketlere karşı sürekli çareler arardı.

MANTIKLİLİĞİ

Keskin bir mantık ve zekâ gücüne sahip olan Atatürk, hayatı boyunca akıl ve mantığa büyük önem vermiştir.

METODLU ÇALIŞMASI

Atatürk, yapılacak işlerin zamanını ve sırasını çok iyi bilirdi. O yapacağı işlerde her şeyi sırayla yapardı. Önce engelleri ortadan kaldırır, sonra hedefe varmada hiç zorlanmazdı.

"YOLUNDA
YÜRÜYEN
BİR YOLCUNUN
UFKU GÖRMESİ
KAFİ DEĞİLDİR.
MUHAKKAK
UFKUN
ÖTESİNİ DE
GÖRMESİ
LAZIMDIR"

ATATÜRK'ÜN KİŞİSEL ÖZELLİKLERİ

REHBERLİĞİ

Atatürk, 19 Mayıs 1919'da Samsun'a çıktıktan hemen sonra başladığı işlerde bir rehberin bütün özelliklerini sergilemişti. O, millete en doğru yolu göstermişti.

SABIR ve DİSİPLİN ANLAYIŞI

Atatürk, önemli düşünceler karşısında önce düşünür, inceler, araştırır ve tartışır; sonra da kesin kararını verirdi.

SANATSEVERLİĞİ

Atatürk, sanata düşküdü. O, Türk milletinin engin bir sanat zevki olduğuna inanırdı.

ÜMİTSİZLİĞE YER VERMEMESİ

Atatürk, asla ümitsizliğe düşmezdi. İç ve dış düşmanların çokluğuna rağmen Milli Mücadeleyi başlatmış ve başarmıştır.

VATANSEVERLİĞİ

Vatan sevgisi, Atatürk'ün en önemli özelliğidir. Vatanın savunulması için hiçbir fedakârlıktan kaçınmamıştır.

YÖNETİCİLİĞİ

Mustafa Kemal, iyi bir yönetici için gerekli bütün özelliklere sahipti.

YARATICI ZİHNİYETİ

Atatürk'ün en önemli özelliklerinden biri de yaratıcı zihniyeti idi. Olaylar karşısında yılmadan mücadele eder, sorunlara çözüm üretirdi.

ATATÜRK'ÜN BİLİNMEYEN ÖZELLİKLERİ

Mustafa Kemal ATATÜRK, hayatını ezbere bildiğimiz tek lider belki de. Ancak onun da herkesin olduğu gibi bilmediğimiz bazı özellikleri vardı. İşte onlar:

ÖLÇÜLERİ:

Boyu 1.74 idi. Hayatının son dönemlerine kadar 76 olan kilosu, hastalığının ilerlemeye başlamasıyla 46'ya kadar düşmüştü. 43 numara siyah rugan ayakkabı giyerdi.

EN BÜYÜK HAYALİ DÜNYA TURUNA ÇIKMAKTI:

Ömrü yetseydi bir dünya turuna çıkıp Türk dili ve tarihi üzerindeki çalışmalarını genişletmek en büyük hayaliydi.

"ATA" LAFINI SEVMEZDİ:

"Atatürk" lafını ilk kez dönemin Türk Dil Kurumu Başkanı bir konuşmasında kullanmış, Mustafa Kemal de çok beğenerek soyadı olarak almıştı. Kendisine "Ata" diye hitap edilmesinden hiç hoşlanmazdı.

BAŞUCU KİTABI "ÇALIKUŞU"YDU:

Binlerce kitabı vardı. Ama bunların arasında bir tanesini hayatı boyunca hatta cephede bile başucundan ayırmadı. Reşat Nuri GÜNTEKİN'in ünlü "Çalikuşu" romanını hep yanında taşır, her gün rastgele bir yerinden açar, birkaç sayfa okurdu.

EN SEVDİĞİ YEMEK:

Manastır Askeri Lisesi yıllarından kalan bir alışkanlıkla hayatı boyunca en sevdiği yemek kurufasulye ve pilav olarak kaldı. Tatlıya düşkün değildi; ama canı tatlı istediğinde çok sevdiği gül reçelini tercih ederdi.

KABUL SALONUNDAKİ AT YAVRUSU:

Atlardan sonra en sevdiği hayvan köpekti. "Fox" adını verdiği köpeği, Gazi'nin yatağının ayakucunda uyurdu. Hayvanlara düşkünlüğü o derecedeydi ki bir gün misafirlerinin de görebilmesi için yeni doğmuş bir tayla annesinin Çankaya Köşkü kabul salonuna getirilmesini bile emretmişti.

TAM BİR SALON ADAMI:

En sevdiği dans valsti. Müzik zevki çeşitlilik gösteriyordu. Klasik Batı Müziği dışında Anadolu ezgilerini de severek dinlerdi.

RUMELİ ŞİVESİ:

Özenli ve temiz bir Türkçe konuşurdu. Ancak bazı kelimeleri Rumeli şivesiyle telaffuz ederdi.

ATATÜRK'ÜN BİLİNMEYEN ÖZELLİKLERİ

HAZİN BİR HİKÂYE:

Hayatında bir dönem çok önemli yer tutan Mustafa Kemal'in evlenmesinden sonra hayatına trajik bir şekilde son veren Fikriye Hanım'ın mezarının nerede olduğu bilinmiyor.

GÖMLEKLERİNİN TÜMÜ BEYAZDI:

Gömlüklerinin hepsi beyazdı. Bu gömlükler ilk yıllarda İsviçre'de özel olarak dikilirken sonra yerli malı kullanma kampanyasına öncülük edebilmek için Beyoğlu'nda bir terziye diktirilmeye başlanmıştı.

DOLABINDA LACİVERTE YER YOKTU:

Takım elbiselerinin tasarımlarını hep kendisi çizirdi. Lacivert takım giymeyi sevmezdi.

KENDİSİ TIRAŞ OLMAZDI:

Sabah kahvaltılılarıyla arası hiç hoş değildi. Yataktan kalkar kalkmaz odasındaki divanın üzerine bağdaş kurarak oturur, günün ilk kahvesini sigarasını içerdi. Bir özelliği de kendi kendine tıraş olmamasıydı.

DÜZEN TAKINTISI VARDI:

Evinde, çevresinde, hatta konuk olduğu evlerde bile eğri duran eşyaları düzeltmeden rahat edemezdi.

BİLARDO ve YÜZME:

Sportmen kişiliği vardı. Her gün at biner, yüzmeye gider ve bilardo oynardı.

EN BAŞARILI DERS:

Eğitim hayatı boyunca en başarılı dersi matematikti. Pozitif bilimlere ilgisi hayatı boyunca sürdü.

ATATÜRK'ÜN EVLİLİĞİ ATATÜRK'ÜN EŞİ LATİFE HANIM KİMDİR?

Atatürk ve Latife Hanım'ın Evliliği ve Boşanma Sebepleri:

(Uşâkizâde Latife veya Latife Hanım / 17 Haziran 1898, İzmir-12 Temmuz 1975, İstanbul)

Türkiye Cumhuriyeti'nin ilk Cumhurbaşkanı Mustafa Kemal Atatürk'ün eşidir. 29 Ocak 1923-5 Ağustos 1925 tarihleri arasında yaklaşık olarak iki buçuk sene boyunca Türkiye Cumhuriyeti'nin kurucusu Gazi Mustafa Kemal Atatürk ile evli kalmıştır.

Latife Hanım 17 Haziran 1898 yılında, İzmir'de doğmuştur. İzmir'in tanınmış ailelerinden Uşak kökenli Uşâkizâde (sonra Uşşaklı) Muammer Bey ile Adeviye Hanım'ın kızı olarak bilinmektedir. Memlekette İzmir Lisesi'ni bitirdikten sonra, Paris'te Sorbonne Üniversitesi'nde hukuk eğitimi almış, ayrıca Londra'da dil öğrenimi görmüş ve Kurtuluş Savaşı bitmeden Türkiye'ye dönmüştür.

Mustafa Kemal ile Latife Hanım'ın Tanışmaları ve Evlenmeleri:

11 Eylül 1922'de, Türk ordusunun İzmir'e girmesinden sonra, güvenli bir karargâh arayışındaki kurmayları, Başkumandan Mustafa Kemal'e Uşâkizâde ailesinin köşkünü de önermişler. Bunun üzerine ailesi yurtdışında olan ve köşkte babaannesiyile birlikte oturan Latife Hanım'dan konuyla ilgili bir davet mektubu istenmiştir. Bu öneriyi sevinerek kabul eden Latife Hanım, davet mektubunu hemen kaleme almış ve kendi köşklerinde büyük komutan Mustafa Kemal Atatürk'ü 20 gün boyunca kurmaylarıyla birlikte ağırlamıştır. Bir halk kahramanı olan büyük komutana baştan beridir hayran olan Latife Hanım, bu süre içinde Mustafa Kemal ve yaveri Salih BOZOK ile yakın ilişkiler kurmaya özen göstermiştir.

Bu tanışmışlık burayla sınırlı kalmamıştır. Bu tanışmadan sonra ikisinin de haberleşmeleri devam etmiştir. Bir süre sonra Mustafa Kemal'in annesi Zübeyde Hanım da, yaşadığı sağlık sorunları nedeniyle İzmir'e gittiğinde bir süreliğine bu köşkte bizzat Latife Hanım tarafından ağırlanmıştır. Zübeyde Hanım'ın 14 Ocak 1923'te ölümü üzerine İzmir'e giden Mustafa Kemal Latife Hanım ile 29 Ocak 1923'te Muammer Bey'in evinde, sade bir nikâhla evlenmişlerdir. Nikâh dönemin âdetlerine uymayan sade bir törenle yapılmıştır; fakat bu nikâh tarzı ileride yeni kurulan Türkiye Cumhuriyeti Devleti'nde nikâh akitlerini de düzenleyecek olan yeni Medeni Kanun esaslarının da bir nevi müjdecisi olmuştur. Bu nikâhta Mareşal Fevzi ÇAKMAK ve Kâzım KARABEKİR Mustafa Kemal'in; Mustafa Abdülhalik RENDA ile Salih BOZOK ise Latife Hanım'ın tanıkları olmuşlardır.

Latife Hanım yakınlarıyla birlikte bu evlilikle, yeni kurulan devlet düzeni içinde modern ve medeni Türk kadınının temsilcisi olma görevini üstlenmiş, yeni devletin başkenti Ankara'ya gelerek Çankaya'da ilk cumhurbaşkanlığı köşkü olarak belirlenen Kuleli Köşk'e (günümüzde Atatürk Müzesi olarak kullanılan bugünkü adıyla Eski Köşk) taşınmıştır.

Mustafa Kemal'in Boşanma Kararını Alması ve Boşanmaları:

Fakat bütün bu olumlu gelişmeler yanında Mustafa Kemal'in yoğun olan devlet ve bürokrasi işleri Latife Hanım'ı rahatsız ediyor, evlilik yaşantısının bu şekilde devam edemeyeceğini düşündüğünden bunu da yeri geldikçe Gazi Paşa'ya söylüyordu. Hatta bir seferinde durumu ailesine açmış, bunun üzerine köşke gelen ailesi ile Latife Hanım ve Mustafa Kemal arasında konunun muhasebesi yapılmış, Gazi Paşa, Latife Hanım'ın ailesi tarafından da haklı bulunmuş. Böylelikle olası bir ayrılık o an için ertelenmiştir.

ATATÜRK'ÜN EVLİLİĞİ

Diğer taraftan çocuklukları birlikte geçmiş ve Mustafa Kemal'i seven, bu nedenle Mustafa Kemal evlenmeden evvel zor günlerinde onun yanında ve hizmetinde bulunmuş; fakat daha sonradan Mustafa Kemal'in aldığı evlilik kararından da etkilenerek intihar ettiği söylenen Fikriye Hanım'ı halen sevdiğini düşünmesi Latife Hanım'ı rahatsız ediyordu.

Bu arada Mustafa Kemal Meclis Başkanlığı'ndan sonra Cumhuriyetin ilanı ile yeni Türkiye Cumhuriyeti Devleti'nin ilk Cumhurbaşkanı olmuştu. Bu aşamada üstlendiği görevin sorumluluğu da artıyordu. Bu nedenle savaştan zaferle çıkmış olan memleketi gerçek mânâda başarıyla taçlandırabilmek isteyen Atatürk, gece gündüz çalışıyor; devletin önde gelen üst düzey erkânıyla gece yarılarında sabahlara kadar devam eden uzun süren toplantılar yapıyordu. Bu nedenle de Latife

Hanım'a hak ettiğini düşündüğü zamanı ayıramıyordu. Anlatılanlara göre Mustafa Kemal, Mersin ve Adana gezilerine Latife Hanım'ı da beraberinde götürmüş, Ankara'daki Köşke dönüşte durumdan iyice sıkılan Latife Hanım'ın köşkün balkonundan Mustafa Kemal'e sert bir şekilde eve gelmesini söylemesi ve ona herkesin içinde "Mustafa!" şeklinde hitap etmesi bardağı taşıran son damla olmuştur.

Bundan sonra Mustafa Kemal, bu evlilikten hayır gelmeyeceğini düşündüğünden İsmet Paşa'yı telefonla arayarak kararının kesin olduğunu, boşanmak istediğini ve kararının Anadolu Ajansı'na bildirilerek radyodan tüm yurda bildirilmesini, kendisinin de ertesi günkü trenle Yozgat'a gideceğini, bu nedenle Latife'nin İzmir'e gönderilmesini istemiştir. Bu boşanma haberi, 5 Ağustos 1925 günü radyoda yayımlanan bir hükümet bildirisini ile duyurulmuştur. Böylelikle içinde bulunduğu döneme göre modern sayılabilecek bir usulle gerçekleşen bu evlilik 2 yıl 6 ay 4 gün sonra 5 Ağustos 1925 günü eski usule uygun bir boşanma ile neticelenmiştir.

Latife Hanım'ın Ayrılıktan Sonraki Tutumu ve Ölümü:

Mustafa Kemal Atatürk'le boşandıktan sonra ölümüne kadar İzmir'de ve İstanbul'da yaşamış olan Latife Hanım, bütün ısrarlı taleplere rağmen hatıralarını kaleme almadığı gibi bu konuda beyanat da vermemiş; yani Gazi Paşa'nın hatırasının temiz kalması için ne evliliği ne de eşi hakkında konuşmayı ya da yazmayı kesinlikle kabul etmemiştir. İkinci kuşak yakınlarına da aynı istikamette ısrarla vasiyette bulunmuştur. Bu nedenle Mustafa Kemal Atatürk ile Latife Hanım'ın evliliğindeki bazı noktalar tarihin derinliklerinde sır olarak kalmıştır.

Latife Hanım, 12 Temmuz 1975'te İstanbul'da 77 yaşındayken göğüs kanserinden hayatını kaybetmiştir. Cenazesi dönemin İstanbul Valisi Namık Kemal ŞENTÜRK'ün üstün gayretiyle kara, hava ve deniz birliklerinden oluşan bir şeref kıtasının katılımıyla Teşvikiye Camisi'nden kaldırılmış ve Edirnekapı Şehitliği'ndeki aile mezarlığına defnedilmiştir. Ölümünden önce anıları ve sakladığı kıymetli bazı belgeleri Türk Tarih Kurumu'na bağışlamıştır. İzmir'de ailesi tarafından yaptırılarak daha sonradan Latife Hanım'ın mülkiyetine geçmiş iki köşk bulunmaktadır. Bunlardan Göztepe'deki İzmir Özel Türk Koleji Kampüsü içindeki aile malikânesi bugün müze olarak hizmet vermektedir. Karşıyaka Belediyesi tarafından restore edilen Karşıyaka'daki ikinci köşkten ise kültürel mânâda yararlanılmaktadır.

ATATÜRK'ÜN HOBİLERİ ve FOBİLERİ

ATATÜRK'ÜN HOBİLERİ NELERDİR?

Kitap okumayı, müzik dinlemeyi, dans etmeyi, ata binmeyi, uçuş seyretmeyi ve yüzmeyi severdi. Zeybek oyunlarına, güreşe, Rumeli türkülerine ilgisi vardı. Müthiş bir okuyucuydu. Zengin bir kitaplığa sahipti. Siyaset, toplumbilim, fen bilimleri, biyografiler gibi pek çok ana başlıkta sayısız kitap okudu Atatürk. Muazzam bir kütüphanesi vardı. Bazı günler, üzerinde çalıştığı konuyu neticelendirmek adına durmaksızın, uyumsuz kitap okuduğu bilinir. Gözleri kan çanağına dönmüş halde, sulanan gözlerini silmek için omzuna attığı bir parça tülbentle idare etmeye çalışarak ve hatta neredeyse yemek bile yemeden...

Florya'da geçirdiği günlerden kalan fotoğraflardan anlaşılacağı üzere yüzmeyi severdi. Kürek çekmek de hobisiydi. Hatta köşkte bu amaçla bir kürek aleti de vardı. Özellikle son yıllarında kendisini ziyarete gelenlere "Çok sıkılıyorum çocuk... Çoğu zaman bir işim olmuyor, bilardo oynayarak yemek vaktini bekliyorum. Günlerim böyle sıradan geçiyor." diyerek serzenişte bulunduğu anılar var.

Opera, alaturka, halk müziği... Çok ender görülen bir müzik bilgisi ve kulağıyla, aktif ve seçkin bir dinleyicidir Atatürk. Sıklıkla konserler düzenlenmesine ön ayak olur. Müziğin dışında tiyatro gibi sanat dallarına da ilgilidir. Doğayı çok severdi. Sık sık Atatürk Orman Çiftliği'ne gider, modern tarıma geçiş yolunda yürütülen çalışmalara bizzat katılırdı. İleri derecede Fransızca ve az Almanca biliyordu.

DENİZ ve KÜREK SPORU:

Atatürk, doğaya ve denize âşık bir insandı. Denize yakın olmak; yüzmek ve kürek çekmek, denizin sakin güzelliği karşısında, uzun kış aylarının yorgunluğunu çıkarmak amacıyla, Florya'daki Cumhurbaşkanlığı Deniz Köşkü'nü yaptırmıştır. Atatürk, Florya'nın en gözde plaj yeri olmasında büyük rol oynamıştır.

Cumhurbaşkanlığı Köşkü'nün inşaatı, tam 43 gün sürdü. Ahşap Köşk, 1935 yılı Temmuz ayında tamamlanarak, Atatürk'ün emir ve istirahatine tahsis olunmuştu. Atatürk, uzun kış aylarının yorgunluğunu, yaz aylarını geçirdiği bu deniz üzerindeki köşkte çıkarır, halkın arasında denize girer ve bol bol kürek çekerdi.

Büyük Atatürk'ün bilfiil yaptığı üç spor vardır. Askerlik hayatında başladığı ve ömrünün son yıllarına kadar fırsat buldukça sürdürdüğü binicilik, İstanbul'da geçirdiği yaz tatillerinde devamlı olarak uğraştığı yüzmek ve zaman zaman da kürek sporları...

Yaz aylarında, Florya Köşkü'nde istirahatte bulunduğu günlerde, sandala binerek kürek çekerdi. Özellikle Moda koyunda yapılan yelken ve kürek yarışlarını, "Acar" motorundan veya "Ertuğrul" yatından izlemekten de büyük haz duyardı. Yat, koyda demirler, Atatürk ve beraberindekiler bütün günü, burada yarışı izleyerek geçirirlerdi. Yarışmaları dürbünle izleyen Atatürk, kazananları küpeşte kenarından alkışlar, onlara takdirlerini belirtirdi. Özellikle kabotaj bayramı yarışmalarında, Anadolu ve Rumeli fenerleri tahlisiye istasyonlarının kürek ekipleri arasındaki ezeli rekabetten doğan, iddialı ve çekişmeli yarışmayı izlemek Atatürk'ün pek hoşuna giderdi.

ATATÜRK'ÜN HOBİLERİ ve FOBİLERİ

BİNİCİLİK:

Ata ve atçılığa özel bir merak ve sevgisi olan, aynı zamanda gayet iyi de at binen Atatürk, yurttan atçılığı ve yarışçılığı daima teşvik etmiş, yakınlarını adeta bu konuya ilgi göstermeye zorlamıştır. Bu da atçılığın ve yarışçılığın yararına olmuş; onun bu yoldaki emir ve direktifleriyle Türk atlı sporları olumlu bir gelişme kaydetmiştir.

Büyük Atatürk'ün at sevgisi, kendisini bir ara yarışçılığa teşvik etmişti. Gerçekte belki de Atatürk yarışçılığı teşvik için bunu yapmıştı. Sosyete ve Kordiplomatik yarışlarla alakalı idi. Fransa'dan gelen atlar içinde, Atatürk'e ait olan, Aigrette isiminde bir kısrağı vardı. O sırada Afgan Kralı Amanullah Han Ankara'yı ziyaret etmişti. Atatürk Amanullah Han'ı yarışlara getirdi. Koşuyu Aigrette kazanmış, bunun üzerine Amanullah Han Atatürk'ü tebrik etmişti.

Türkiye'de atçılığı ve yarışçılığı teşvik amacıyla kurulan "Yarış İslah Encümeni" de Atatürk'ün büyük desteğini görmüştür. Bu encümenin vaki ricası üzerine, adına bir "Gazi Koşusu" ihdas olunmasına da severek izin vermiş (1926) ve böylece Türk yarışçılık dünyasının en önemli klasiği haline almış olan "Gazi Koşusu" 1927 yılından itibaren Türk yarışçılığına renk katmaya başlamıştır.

Atatürk son olarak 18 Ekim 1936 günü Ankara'da, Sonbahar at yarışlarının Üçüncü Hafta Koşularını izlemiştir.

Atatürk'ün Süvarileri:

Atatürk'ün süvarilerinin (Cevat GÜRKAN, Saim POLATKAN, Cevat KULA ve Eyüp ÖNCÜ) binicilik dünyasının en büyük yarışmalarından biri olan Roma Enternasyonal Konkürpikleri'nin en büyük mükâfatı ve en önemli yarışması olan "Mussolini Kupası"nu kazanmaları Büyük Atatürk'ü çok sevindirmişti.

ATICILIK:

Atatürk'ün bizzat meşgul olduğu spor dalları arasında, atıcılık da yer almaktadır. Askeri okul öğrencisiyken atıcılığa merak sarmış, arkadaşları arasında, keskin nişancılığı ile tanınmıştı. Bu merakı, hayatı boyunca da devam etmişti. Milli mücadele yıllarında olduğu gibi, Cumhuriyetin ilk yıllarında da Büyük Kurtarıncının sık sık atış talimlerine gittiği, hatta bazen tüfekle atış tecrübelerine de katıldığı

görülmüştür.

Son yıllarında, büyük bir silah fabrikası tarafından özel olarak yapılarak kendisine armağan edilen, baston biçimindeki tüfek de, Atatürk'ün büyük ilgisini çekmişti. Atatürk bu baston tüfekle, gerek Ankara'da Çankaya Köşkü'nün bahçesinde, gerekse İstanbul'da Dolmabahçe Sarayı'nın bahçesinde atış denemeleri yapardı.

ATATÜRK'ÜN HOBİLERİ ve FOBİLERİ

FUTBOL:

Büyük Atatürk'ün futbolla ilgili bir anısını da en yakın arkadaşlarından Kılıç Ali'nin oğlu olan, devrinin ünlü futbolcusu Gündüz Kılıç, yıllar sonra kaleme aldığı ve Hürriyet gazetesinde yayınlanan bir yazısında, tatlı bir üslup içinde şöyle dile getirmiştir:

Atatürk, yakın arkadaşı Kılıç Ali'nin evine, ani bir ziyaret için uğradığında, evde başka kimse bulunmadığı için, gencecik Gündüz KILIÇ tarafından ağırlandı. Bundan sonrasını rahmetli Gündüz KILIÇ'tan nakledelim:

“...Atatürk şerbetini yudumlarken “Gel şöyle otur da seninle konuşalım biraz.” dedi ve bana karşısındaki koltuğu gösterdi. Oturdum; ama inanın, içimin yağları eridi. İşin asıl zor tarafının bundan sonra başlayacağını hissediyordum. Çünkü Atatürk'ün, özellikle gençlere, değişik zekâ soruları sorarak, onları imtihan etmekten pek hoşlandığını biliyordum. Mahcup olmak korkusu bütün benliğimi sarmıştı. Fakat çok şükür sorduğu soru, korktuğum türden olmadı.

O sıralarda Milli Futbol Takımımız, Halkevleri Takımı adı altında, Rusya'da beş, altı maç yapmıştı. Maçların çoğunda fena sonuçlar alınmıştı. Yaşımın pek genç olmasına rağmen ben de kadroya alınmışım. Ülkesinde olup biten her şeyle ilgilenen Atatürk'ün, Rusya yenilgileri de gözünden kaçmamıştı. İlk sorusu “Neden yenildiniz?” oldu. Kem küm ederek bir şeyler söylemeye çalıştım. Atatürk, pek üstelemeden ikinci sorusunu sordu: “Peki, bu yenilgiler seni çok üzdü mü?” dedi. Son derece üzüldüğümü anlatmaya çalışırken bir el hareketiyle beni susturup kendi konuştu:

“Dünyada yenilmeyen kimse, yenilmeyen ordu, yenilmeyen takım, yenilmeyen kumandan yoktur. Yenildikten sonra üzülmede tabidir. Ancak bu üzüntü insanın maneviyatını yok edecek, onu çökertecek seviyeye varmamalıdır. Yenilen, hemen toparlanmalı, kendini yeneni yenmek için olanca gücüyle azmiyle daha çok çalışmalıdır.” dedi. Sonra futbolun nasıl oynandığını anlatmamı istedi. Hemen kâğıt kalem aldım. Oyun sahasını çizerek, o zamanki deyimleriyle müdafileri, muavinleri ve muhacimleri yerlerine yerleştirip, onların görevlerini ve ana kaideler ile hedeflerini anlattım. Atatürk: “Yahu desene, bizim harp oyunları gibi bir şey sizin oyun da. Sizin işte, strateji bilgisi ve kurmay kafası ister.” diye başını salladı.

ATATÜRK'ÜN FOBİLERİ

Yıl 1934, Cumhuriyet Bayramı törenlerindedir. Yer, Ankara'da Ordu Evi. 29 Ekim gecesi düzenlenen baloya Irak Hava Kuvvetleri'ne bağlı subaylar da katılmıştır. Etrafında havacılar olunca Atatürk'ün de havacılıkla ilgili hatıraları coşmuş ve başlamıştır anlatmaya: “1910 yılındaydı. Ali Rıza Paşa ile birlikte Fransa'daki Picardie manevralarına davet edilmiştik. Manevra sonunda, daha çocukluk çağında olan uçaklarla gösteriler yapıldı. Bundan sonra, manevraya katılan yabancı subaylardan isteyenlerin bu uçaklara bindirileceği bildirildi. Ben de hemen uçaklardan birine doğru yöneliyordum ki Ali Rıza Paşa bileğimden tuttu ve:

- Bilmediğin aş, ya karın ağrıtır ya baş, diye beni uyardı. Uçağa, benim yerime bir başka ülkeden bir subay bindi. Bu uçak, havada bir dönüş yaptıktan sonra düşüp yere çakıldı. Ölümünden kurtulmuşum. Atatürk'ün uçağa hiç binmediğini, rahmetli Sabiha Gökçen; güvenlik nedeni ile hükümetin izin vermemesini sebep göstererek teyit etmiştir. Atatürk bu günden sonra havacılığı her fırsatta teşvik etmiş olmasına rağmen bir daha uçağa binmemiştir.

ATAMIZA SÖZ

Soğuk bir sonbahar sabahında,
Veda etmiştin bizlere.
Kurduğun bu eşsiz ülkeyi,
Emanet ederek gençlere.

Biz gençlerin önünde,
Eşsiz bir yolsun sen.
Karanlıklardan aydınlığa,
Çıkartan öndersin sen.

Bu ülkede yaşayan,
Genci, yaşlısı, kadını, erkeği
Sana borçludur özgürlüklerini
Her zaman yaşatmaya çalışacağız
eserini.

Atam, biliriz kuru sözlere
inanmazsın,
Devrimlerin ilerletmemizi,
Bilimi güçlü, irfanı güçlü, yerinde
saymayan,
Gençler istersin.

Ülkemizin, her bir parçanın
Senin verdiğin bu emaneti,
Gözümüz gibi bakıp, yükselteceğiz.
Kuru sözle değil,
Senin yolundan giderek
Ülkemizin, her bir parçasını bütün
bilip, böldürmeyeceğiz.

HÜZÜNLÜ KASIM

Bir önder ki; halkının sevdalısı olmuştu,
Vatan onunla özgür, aydınlığa koşmuştu.
İlke ve inkılapları, cihana ders olmuştu,
Koskocaman yüreği, artık yorulmuştu.

Doktorların çabası, ilaçlar kâr etmiyor,
Ata'm acı çekiyordu, günbegün eriyordu.
Yorgun kalbi güçsüzdü; ama sevgi
doluydu,
Türklüğü yüceltmişti, Türk'e ata olmuştu.

Dalgalar sanki pes etmiş, rüzgâr
susuvermişti.
Martı çığlıklarında, acı haber gelmişti.
Çınar gibi bedeni veda etmişti ama
10 Kasım Ata'mızı ruhen bize vermişti.

Dünyaya, artık böyle bir önder
gelmeyecek,
Mustafa Kemal gibi bir şaheser
doğmayacak...
Biz Türk gençleri onun, izinde olacağız,
Ata'm hiçbir güç bizi, yolundan
ayıramayacak...

ATATÜRK ve DİN

Atatürk, İslam ahlakını ve dinimizin vecibelerini daha aile ocağında öğrenmiş, tahsil yaşamı boyunca da bu bilgilerini pekiştirerek geliştirmiştir. İlimli modern dindar yapının, en güzel örneği ve en başarılı uygulayıcısı, laik Cumhuriyetimizin kurucusu Büyük Önder Atatürk'tür.

Ulu Önder, her zaman gericilikle mücadele ederken İslâm'ı yüceltmiş; dolayısıyla bu ikisi arasındaki ayrımı en doğru biçimde yapmıştır. Tekke, türbe ve zaviyeler

onun döneminde kapanmış; ama ilk Türkçe Kur'an meali de yine onun döneminde yayınlanmıştır. Türk insanının ihtiyaçlarını ve özelliklerini çok iyi bilen, gericiliğe, yobazlığa her zaman karşı olan Atatürk, Türk Milleti'ni dinin özüne yöneltmeyi amaçlamış ve bugün milletçe ulaşmayı hedeflediğimiz yapıyı her yönüyle tecelli ettirmiştir. Şüphesiz ki din, Büyük Önder'in de dikkat çektiği gibi demokrasinin ve milli bütünlüğümüzün vazgeçilmez bir ihtiyacıdır.

Bir milletin fertlerini bir arada tutan en güçlü bağ olan din, aile, ahlak ve devlet müesseselerinin de devamını sağlayan en önemli unsurdur. Toplum dokusunun vazgeçilmez parçası niteliği taşıyan din müessesesinin devamını sağlayamayan bir ulusun sosyolojik ve bilimsel açıdan ayakta durması mümkün değildir. Gerek kişi, gerekse toplum

açısından dinin lüzumlu bir müessese olduğunu belirten, siyasi alanda yaptığı sayısız reformla bu sağlıklı bakış açısını geniş kitlelere yaymayı hedefleyen Büyük Önder Atatürk, Türk Milleti'nin dindar olmasını ve dini değerlerini muhafaza etmesini istemiştir. Milletini, batıl inanışlardan arındırıp, gerçek dine yöneltmeyi amaçlamıştır. Bunun için de Kuran'ın kolay bir şekilde okunup anlaşılmasını sağlamak amacıyla Türkçeye çevrilmesi emrini vermiştir.

ATATÜRK'ÜN PEYGAMBERİMİZE DUYDUĞU HAYRANLIK

Atatürk'ün Kur'an-ı Kerim'e duyduğu derin sevgi ve saygısı, İslam dininin en saf şekliyle yaşanmasına olan inancı onun dindar yönünü her dönemde ortaya çıkarmıştır. Her zaman gerçek din ile batıl inançlarla dolu gericiliği net biçimde ayıran Atatürk, birçok konuşmasında, samimi ve içten bir şekilde Allah'tan, İslam'dan, Kuran'dan saygı ve bağlılıkla bahsetmiştir. Hz. Peygamberimizi övmüş ve Türk Milleti'ne, gerçek dine sarılmayı ve daha dindar olmayı tavsiye etmiş. Allah'a yönelmede Hz. Muhammed'i rehber göstermiştir. Hz. Muhammed'i överek O'nu kendisine örnek alan Atatürk, Hz. Muhammed'in peygamberliğine kesin olarak iman etmişti.

Atatürk, dinimizin tam anlamıyla ve aslına uygun olarak yaşanmasını ve milletimize doğru, modern, hurafelerden arındırılmış bir din anlayışını benimsetmeyi hedeflemiştir. Hiçbir aşırılığa kaçmadan, Kuran'ın modern bir dünyayı tarif ettiğini çok net biçimde özümsemiştir. Açıkça anlaşılmaktadır ki, gerçek mânâda dindarlık, heyecanlı fanatiklerin, tutucu, kapalı görüşlü kimselerinde değil; Atatürk'ün tarif ettiği ılımlı, insancıl, modern yapıda kendini göstermektedir.

Büyük Atatürk'ün, İslam dinini, Kuran-ı Kerim'i, Hz. Peygamberi ve dini müesseseleri öven tüm bu sözleri, O'nun dinimize olan içten bağlılığını gösteren somut ve tartışılmaz belgelerdir.

ATATÜRK'ÜN DİNLE İLGİLİ SÖZLERİ

"Din lüzumlu bir müessesedir. Dinsiz milletlerin devamına imkân yoktur; Din vardır ve lazımdır."

Mustafa Kemal ATATÜRK

Atatürk'ün Hz. Muhammed'e duyulacak sevgiyi tarif ettiği sözleri ise şöyledir:

"Büyük bir inkılap yaratan Hazret-i Muhammed'e karşı beslenen sevgi, ancak onun ortaya koyduğu fikirleri, esasları korumakla tecelli edebilir."

Mustafa Kemal ATATÜRK

"Hz. Muhammed'in bir avuç imanlı Müslümanla mahşer gibi kalabalık ve alabildiğine zengin Kureyş Ordusu'na karşı Bedir Meydan Muharebesi'nde kazandığı zafer, fâni insanların kârı değildir, O'nun Peygamberliğinin en kuvvetli delili işte bu savaştır."

Mustafa Kemal ATATÜRK

ATATÜRK'ÜN MİLLİ KÜLTÜRE VERDİĞİ ÖNEM

Atatürk'e göre; "Millet aynı kültürden insanların oluşturduğu toplumdur." Demek ki "milli kültür" bir devleti ayakta tutan unsurların en önemlisidir. Çünkü milli kültür oluştuğunda ortaya millet çıkar. Millet ise mutlaka bir devlet oluşturur.

Çocuklarımız ve gençlerimiz yetiştirilirken onlara özellikle varlığıyla, haklarıyla, birlik ve bütünlüğüyle çelişen tüm yabancı öğelerle mücadele zorunluluğu, milli görüşleri derinlemesine bilerek her karşı görüş önünde şiddetle ve özveriyle savunma zorunluluğu telkin edilmelidir. Yeni kuşakların ruh gücüne bu nitelik ve yeteneklerin aşılması önemlidir. Hayatları sürekli ve müthiş bir mücadele biçiminde beliren milletlerin felsefesi, bağımsız olmak ve mutlu kalmak isteyen her millet için bu nitelikleri çok şiddetli olarak gerektirmektedir. (16.7.1921 Maarif Kongresi'ni açış konuşmasından)

Başarıya ulaşmak ve başarıları kuvvetle, emniyetle yürütebilmek için güçlü bir karaktere sahip olmak gerekir. Bizim güçlü karakterimizi her zaman yükseltmek, korumak gerekir. Bundan milliyetseverlik çıkar!... Türkiye halkı denildiğinde, bildiğiniz gibi, kaderlerini birleştirmiş olan his ve din bakımından kalpten birbirlerine bağlanmış insanlar söz konusudur. Bunlar arasında ırk yönünden farklı olanlar vardır. Ama karşı ırktan olanlardan birinin diğeri üzerinde onun milliyetini yok edecek bir dava peşinde olmasına gerek yoktur. Her biri için ayrı ayrı olduğu gibi Türkler için de daima bağlı kalmak, milli karakteri yükseltmek, tüm girişimlerinde bu sağlamlığı göstermek lazımdır. Bu noktada tembellik büyük felaketlerin nedeni olur. Nitekim şimdiye kadar da olmuştur. Milliyet hissi sosyal bir topluluğa güç veren, yaşama yeteneğini genişleten başlı başına bir niteliktir. Bu konuda cahil kişilerden oluşan bir sosyal topluluk, bir ırk bölünmeye mahkûmdur. Böyle bir toplumun içinde zaten gereği kadar iyilik ve güç olamaz. Böyle bir toplum, böyle bir milli devlet kuramaz. (2 Şubat 1923 İzmir'de halkla yaptığı sohbetten)

Milli Kültürün Önemi

Büyük Önder Atatürk'e göre "Millet, aynı kültürden insanların oluşturduğu toplumdur." Demek ki, "milli kültür", bir devleti ayakta tutan unsurların en önemlisidir. Çünkü milli kültür oluştuğunda ortaya millet çıkar. Millet ise mutlaka bir devlet oluşturur. Dünya tarihine baktığımızda, milli kültüre sahip olmanın önemi daha iyi anlaşılır. Tarihe göz atıldığında, milli kültüre sahip halkların her türlü zorluğa karşı varlıklarını korudukları görülecektir. İkinci Dünya Savaşı'ndan enkaz halinde çıkmalarına rağmen kısa sürede önemli birer güç haline gelen Almanya ve Japonya bunun en güzel örneğidir. Aynı şekilde, İstiklal Savaşı'nda Türklere yeni zaferler kazandıran, Türk milletinin Atatürk milliyetçiliği ile tamamlanan milli kültürünün sağlamlığıdır. Milli kültür, milli ve manevi değerlerin öğretildiği eğitim kurumlarında oluşmaya başlar. Eğitim kurumlarında, milli ve manevi değerleri öğrenen gençler ise bu değerlere sahip çıktıkları ölçüde devleti, milli birliği ve beraberliği güçlendirirler.

ATATÜRK'ÜN MİLLİ KÜLTÜRE VERDİĞİ ÖNEM

Atatürk'ün sözleri, ortak bir kültür oluşturan eğitimin milli birlik ve beraberlik açısından önemini açıkça ortaya koyar: “Yetiştirilecek çocuklarımıza ve gençlerimize, görecekları öğrenimin sınırları ne olursa olsun, ilk önce ve her şeyden önce Türkiye'nin bağımsızlığına, kendi benliğine, milli geleneklerine düşman olan bütün unsurlarla mücadele etmek gereği öğretilmelidir. Çocuklarımızı aynı eğitim derecesinden geçirerek yetiştireceğiz. Kesinlikle bilmeliyiz ki iki parça halinde yaşayan milletler zayıftır, hastadır. Çocuklarımıza vereceğimiz öğrenim sınırı ne olursa olsun onlara esas olarak şunları öğreteceğiz: Milletine, Türkiye Devleti'ne, TBMM'ye düşman olanlarla mücadele; bu mücadelenin sebep ve vasıtaları ile donatılmayan millet için böyle bir mücadelenin gerektirdiği manevi unsurlara sahip olmayan kişiler ve bu nitelikte kişilerden oluşan toplumlara hayat ve bağımsızlık yoktur.

Atatürk, bu sözlerle, alınan eğitimin, mahiyeti her ne olursa olsun, milli değerleri yücelten ve her zaman korunması gerekli unsurlar olarak ön planda tutan bir üsluba sahip olması gerektiğini vurgular. Çünkü bir devletin sağlam temellere oturması için öncelikle milli birlik ve beraberliğini korunması gerekir. Bir devlet ne kadar gelişmiş olursa olsun, ne kadar güçlü olursa olsun eğer ortak bir kültüre sahip değilse parça parça demektir. Böyle bir devlet ise tüm gücünü kaybeder.

Milleti oluşturan unsurların en temel noktasında bireyler karşımıza çıkmaktadır. Bireylere milli beraberliğin ne olduğunu öğretmek ve milli şuurunu kazandırmak ise ancak eğitimle gerçekleşebilir. Bireylere milleti için çalışmanın önemi öğretilmediği takdirde milli eğitim amacına ulaşmamış olur. Birey devlete ve dolayısıyla milletine faydasız bir insan haline gelir. Atatürk'ün vurguladığı gibi eğitimin mahiyeti ve düzeni her ne olursa olsun, gençler milli şuurun aşılacağı olan milli kültürümüzü öğrenecek şekilde eğitilmelidir. Ayrıca, milli kültürün temellerini Büyük Önder Atatürk'ün “İlke ve İnkılapları”nın oluşturduğu gençlere anlatılmalıdır.

Eğitim insanlara milli şuurdan başka daha birçok şey kazandırır. İnsanın hayata bakışını, prensiplerini, sanat anlayışını, ideallerini, yaşam şeklini belirler. İnsanların aileleri, dini, ülkesi, cinsiyeti, yaşam seviyesinin standartları her ne olursa olsun verilen iyi bir eğitimle aradaki tüm farklar bir anda kalkabilir. Böylece insanlar aynı ortak amaçta birleşmiş olurlar. Milli şuur da buna eklendiğinde bireyler tamamen kaliteli, yüksek ahlaklı, devlete bağlı ve faydalı bir hale gelirler. Bir birey için devlete bağlı ve faydalı olmak, kendisinin ve gelecek nesillerin en iyi yaşam standartlarına ulaşmasına katkıda bulunmak demektir. Sonuç olarak, eğitimin amacı, Atatürk ilke ve inkılaplarını kendilerine ilke edinmiş, devletini ve milletini tüm değerlerin üzerinde tutan gençler yetiştirmek olmalıdır.

ATATÜRK'ÜN VATAN ve MİLLET SEVGİSİ

Millet, genel kabul gören anlamıyla aynı topraklar üzerinde yaşayan, aralarında dil, tarih, duygu, ülkü, gelenek ve görenek birliği olan insan topluluğudur. Millet üzerinde yaşadığı toprak da vatan olarak adlandırılır. Vatan yalnızca üzerinde yaşanan toprak parçası olarak algılanamaz; bir insanın hayatında sahip olduğu en önemli varlıklardan birisidir. Millet ve vatanın her insan için anlamı büyüktür. Bireyi güçlü kılan temel, ait olduğu milletin kültür birikimi, tarihi, geleneksel özellikleri gibi unsurlardır. Millet devamlılığını sağlayan ana öge de, vatanın bölünmez bütünlüğünün korunmasıdır.

Türk milletinin vatanına olan sevgisi ve bağlılığı tarihsel bir gerçektir ve milletimizi diğer milletler arasında üstün kılan en asil özelliklerden birisidir. Bununla birlikte her Türk, milletin menfaatlerini kendi menfaatlerinden, milletin geleceğini kendi geleceğinden üstün tutan bir anlayışa, derin bir millet sevgisine sahiptir. Türklerin, diğer tüm milletlere örnek olması gereken vatan ve millet sevgisi, bize şanlı tarihimizin en önemli miraslarından birisidir. Vatan ve millet sevgisi, çok asil sevgilerdir ve Türk milleti için kutsal değerlerdir.

Türkiye Cumhuriyeti'nin kurucusu Büyük Önder Atatürk de vatanseverliği ve milliyetperverliği ile tüm dünyaya ve Türk milletine örnek olmuş bir insandır. Son derece mütevazı bir kişiliğe sahip olan Atatürk, kendisinin sahip olduğu üstün özelliklerini hep milletin kendisine kazandırdığı özellikler olarak görmüştür. Aynı şekilde kazanılan zaferleri ve elde edilen başarıları da hep milleti ile birlikte gerçekleştirdiğinin bilincinde olmuş, bunları daima millete mâl etmiştir. Konuşmalarında ve yazılarında bu noktanın altını önemle çizmiştir. "Benim hayatta yegâne fahrim, servetim Türklükten başka bir şey değildir." diyerek Türk olmaktan gurur duyduğunu ifade etmiştir. Atatürk, yaşamı boyunca vatan ve millet sevgisinin önemi üzerinde durmuş, Türk milletine duyduğu derin saygı ve sevgiyi önemle vurgulamıştır. "Ne mutlu Türküm diyene!" sözü, kuşkusuz çok üstün bir sevginin simgesidir.

Atatürk, vatan ve millet sevgisinin üstünlüğü ile tanınan, bu sevgisi sayesinde tarihi başarılarına imza atmış bir lider, büyük bir devlet adamı idi. Gerek Kurtuluş Savaşı sırasında yaşanan büyük zaferlerin, gerekse bağımsızlığın kazanılmasının ardından ekonomide ve sosyal hayatta kat edilen ilerlemelerin temel kaynağı Atamızın vatanına duyduğu derin sevgi ve millete karşı hissettiği güçlü bağlılıktı. Koşullar ne kadar zor, durum ne kadar umutsuz gibi gözüксе de vatani ve milleti için her zaman yapacak bir şeyi olduğuna inanan büyük bir insandı. Atatürk'ün hayatı incelendiğinde, tüm yaşamı boyunca en büyük amacının Türk milletini çağdaş uygarlık düzeyine çıkarmak olduğu ve bu yolda yapılan büyük mücadelenin de derin bir vatan ve millet sevgisinden ilham aldığı açıkça görülecektir. Gerçek sevgi ve bağlılık olmadan, böylesine büyük başarılar elde edilemeyeceği açıktır.

ATATÜRK'ÜN VATAN ve MİLLET SEVGİSİ

Bir insan vatanını korumak ve kurtarmak için verdiği mücadelede hiçbir zorluktan yılmıyor, en içinden çıkılmaz gibi görünen durumlar karşısında dahi akılcı ve etkili çözümler üretebiliyor, zafere olan inancını ve azmini asla kaybetmiyor ise, bu, uğrunda mücadele verdiği değerlere sarsılmaz bir bağlılık duyduğunun en önemli göstergesidir. Atatürk'ün ideali, bağımsız bir vatan üzerinde, güçlü bir milli birlik anlayışına sahip bir millet ortaya çıkarmak ve bu milletin hiçbir engel tanımadan çağdaşlaşma yolunda ilerlemesini sağlamaktır. Türk milletinin çağdaş milletler seviyesine yükselmesi gerektiğine inanan, bu düzeye çıkma hakkına sahip bir millet olduğu gerçeğini tam anlamı ile kavramış olan Atatürk, vatan ve millet sevgisi sayesinde, kimsenin düşünemeyeceği, düşünse bile gerçekleştirmesinin mümkün olamayacağı bir başarı kazanmıştır.

“Türklerin vatan sevgisi ile dolu göğüsleri, düşmanların melun ihtiraslarına karşı daima bir duvar gibi yükselecektir.” sözleri ile vatanseverliğin önemine dikkat çeken

Atatürk, milletini seven, milletine sadık ve milletine güvenen gerçek bir Türk milliyetçisidir. Şu önemli gerçek de göz ardı edilmemelidir ki; vatanını ve milletini her şeyin üstünde tutan, bu derin sevgi için gerektiğinde kendi canını dahi tehlikeye atan büyük Atatürk'ün bize bıraktığı en önemli miraslardan biri vatanseverlik ve millet aşkıdır. Atamızın bizlere bıraktığı büyük mirası onun bizden

beklediği gibi değerlendirebilmek, ülkemizi onun bize bıraktığı noktadan hep daha ileriye yürüyebilmek, Türk milletini, tarihine yakışır bir makama ulaştırabilmek için yapılması gereken, Atamızın izinden yürümektir. Tüm vatanseverlerin ve gerçek Türk milliyetçilerinin kendilerine örnek alabilecekleri en güzel örnek, hiç şüphesiz Atatürk'tür. Atatürk ise, “Benim, Türk milleti için yapmak istediklerim ve başarmaya çalıştıklarım ortadadır. Benden sonra, beni benimsemek isteyenler, bu temel mihver üzerinde akıl ve ilmin rehberliğini kabul ederlerse, manevî mirasçılarım olurlar.” sözleri ile bize hedefe ulaşacak en kısa yolu göstermektedir.

ATATÜRK'TEN ANILAR

YURDUMUN TOPRAĞI TEMİZDİR!

Kral Edward İstanbul'a geldiği zaman, yatından bir motora binerek Dolmabahçe Sarayı'na yanaştı. Atatürk rıhtımda onu bekliyordu. Deniz dalgalıydı. Kralın bindiği motor, inip çıkıyordu. İmparator rıhtıma çıkmak istediği bir sırada, eli yere değerek tozlandı. O sırada Atatürk elini uzatmış bulunuyordu. Bunu gören Kral bir mendille elini silmek istediği zaman Atatürk:

-Yurdumun toprağı temizdir, o elinizi kirletmez, diyerek Kralı elinden tutup rıhtıma çıkardı.

DEVİRİM BİR ANDA OLUR YA DA OLMAZ!

Atatürk yazı devrimini gerçekleştirmişti. Yaşlı, genç, kadın, erkek tüm yurttaşlar yeni harfleri öğrenmek için gece gündüz kurslara gidiyorlardı. Devrimi izleyen iki yıl içinde bir buçuk milyon vatandaş okuryazar olmuştu. Yazı devriminin en dikkate değer yanı, Atatürk'ün bu devrimin yerleşmesinde en ufak bir ihmali bile kabul etmemiş olmasıdır. Örneğin bazı kimseler kendisine:

-Paşam, ilkokulların ilk sınıflarından itibaren yeni harflerle öğretime başlayalım. O kuşakla birlikte ortaokulu, liseyi ve üniversiteyi izletelim, diyorlardı. Atatürk bu görüş ve düşüncelerin hiçbirisine yanaşmadı. "Devrim ya bir anda olur ya da hiç olmaz!" dedi.

HAPI YUTARDI!

Atatürk Galatasaray Lisesi'nde öğrencilerden birine sordu:

-Nil olmasaydı, Mısır ne olurdu? Öğrenci, çabuk yanıt vermek için boş bulunup
-Hapı yutardı!... dedi. Bu yanıt Atatürk'ün hoşuna gitti. Öğrenciye on numara verdi.

YAPACAKLARIMDAN SÖZ EDİN

Bir soruşturma dolayısıyla, Atatürk'ün başardığı işlerden Vasıf Çınar söz açmıştı. Kendisine sordu:

-Sizin en büyük eseriniz hangisidir? Atatürk'ün kısa cevabı şu olmuştu:

-Benim yaptığım işler, biri ötekine bağlı gerekli olan işlerdir; fakat bana yaptıklarımın değil, yapacaklarımdan söz edin.

ATATÜRK'TEN ANILAR

mutlaka girer, öğretmen ve öğrencilerle konuşurdu.

Bir gün Atatürk'ün yolu köy okuluna düştü. Tek sınıflı okulda bir genç öğretmen ders veriyordu. Atatürk sınıfa girince, öğretmen kürsüsünü terk etti. Atatürk:

-Hayır, yerinizde oturunuz ve dersinize devam ediniz, dedi. Eğer izin verirsiniz, biz de sizden faydalanmak isteriz. Sınıfa girdiği zaman, Cumhurbaşkanı bile öğretmenden sonra gelir.

BAŞÖĞRETMEN ATATÜRK

Yazı devriminden sonra (1928, Atatürk'ün kara tahta başındaki resmi görülünce) O'na "**Başöğretmen**" denilmeye başlanmıştı. Aslında, adlandırmada geç kalınmıştı.

Kurtuluş Savaşı'ndan hemen sonra, bir İstanbul gazetecisi kendisine şöyle bir soru yöneltmişti:

-Yurdu kurtardınız. Şimdi ne yapmak isterdiniz?

Hiç duraklamadan şu cevabı vermişti:

-Milli Eğitim Bakanı olarak Türk kültürünü yükseltmeye çalışmak, en büyük amacımdır.

Ondan sonra Atatürk nerede bir okul görse,

ATATÜRK'ÜN ÇOCUK SEVGİSİ

Atatürk çocukları çok severdi. Onun dilinde çocuk sevgi demektir. Sevdiklerine hangi yaşta olursa olsunlar "çocuk" diye seslenirdi. Ona göre çocuklar saflığı temsil ederdi ve etrafında sürekli çocuk görmek isterdi. Çocuklar ona neşe veriyordu.

Atatürk'ün hayatı incelendiğinde savaş yıllarının en kötü koşullarında dahi çocuklarla yakından ilgilendiği ve birçok çocuğu koruması altına aldığı görülür.

Atatürk çocukları ülkenin geleceği olarak görüyor, onlara çok güveniyordu. Çocuklara söz hakkı verilmesini ve iyi eğitilmelerini istiyordu.

"Bugünün küçükleri yarının büyükleridir." diyen Atatürk, çocuklara çok değer verir, gezilerinde okullara uğrar, ders dinler, onlara sorular sorardı.

Atatürk çocuklarla çok iyi geçinmesini bilir, onları sevdiği kadar da kendisini sevdirdi. Bir toplantıda akıllı bir çocuk görünce dayanamaz, onunla konuşurdu. Bu konuşma çocuğun sınıfına göre olurdu. Bazen aritmetik, bazen Türkçe dersinden sorular sorar, iyi cevaplar alınca memnun olurdu. Çocuk bir üstünlük gösteriyorsa ilgilenecek derslerine yardımcı olurdu.

Son yıllarda Ülkü'yü tanıdı. Ülkü, her zaman Atatürk'ün yanında bulunurdu. O kadar ki bazen misafirlerin yanında kucağına otururdu. Artık kimse küçük kıza kızmıyor, üstelik içten gelen bir sevgi ile küçük kıza seviyorlardı. Ülkü, çok sevimli bir kızdı. Uzaktan Atatürk'ü görünce sevinçle koşar, Atatürk'ün kucağına fırlardı. Atatürk, her zamanki tatlı sesiyle küçük kıza neşeli şeyler söyler, onun kalbini elde etmeye çalışırdı.

Ülkü, onun bir parçası gibiydi. Nereye gitse yanında götürürdü. Küçük kız, hasta olduğu zaman doktorlarla beraber muayene eder, hastalığı hakkında geniş bilgi alırdı. Ülkü, bir defa tifo olmuştu. Doktorlar tifo geçici olduğu için hastanın yanına sokmak istemiyorlardı. Atatürk, hiçbirini dinlemezdi. Hasta, Dolmabahçe'de yattığı için her gün Florya'dan Ülkü'yü yoklamaya giderdi. Bir gün, Atatürk, Yalova civarında gezintiye çıkmıştı. Yanında arkadaşları ve subaylar vardı.

Yolu bir an için karıştırdı. Atatürk, subaylığın verdiği görüş kuvveti ile derhal yolu kestirdi. Arkadaşlarına dönerek: "Bu patikadan" dedi. O sırada karşısına bir sığırtmaç çıktı. Çocuğun karnı şiş, yüzü sapsarıydı. Atatürk'ün sorduğu suallere gayet akıllıca cevap veriyordu. Zeki gözleri parlıyordu. İsmi Mustafa idi. Sığırtmaç Mustafa... Türk çocuğunun zekâsını beğenen Atatürk, ona para vermek istedi, almadı. Yol göstermek onun vazifesi idi. Para karşılığında iş yapılamazdı. Atatürk'ü bile tanıyamıyordu. İsrar karşısında parayı almaya mecbur kaldı. Yalnız bir şartı vardı. Torbasındaki cevizlerden Atatürk'e verecekti. Atatürk o anda çocuğa sordu:

"Okumak ister misin?", Çocuk cevapladı; "Elbette!", Ata, yanındakilere emir verdi. Çocuğu alarak Şişli'deki Çocuk Hastanesi'ne yatırdılar. Atatürk, onu hem yokluyor hem de doktorlarla çocuğun sağlığı hakkında görüşüyordu.

Birkaç sene sonra Sığırtmaç Mustafa, Kuleli Lisesi'ne girmişti. Derslerine çok çalışıyordu. Hiç sınıfta kalmadan subay çıktı ve şanlı Türk ordusuna katıldı.

ATATÜRK'ÜN ÇOCUK SEVGİSİ

ATATÜRK DİYOR Kİ;

"Çocukları severiz, çünkü çocuk bizim devamımızdır. Her çocukta biz, sonsuzluğa doğru uzayıp giden özlemimizin doyumunu buluruz."

"Küçük hanımlar, küçük beyler! Sizler hepiniz geleceğin bir güç ve ikbal ışığıdır. Memleketi asıl ışığa boğacak olan sizlersiniz."

Atatürk çocukları o kadar çok seviyordu ki onlara bayram armağan etti. 23 Nisan Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı, TBMM'nin 23 Nisan 1920 günü kurulmasının onuruna, TBMM tarafından sadece Türk çocuklarına değil, bütün dünya çocuklarına ithaf edilen, her yıl 23 Nisan günü kutlanan, Türkiye'nin Milli Bayramı'dır. 23 Nisan, TBMM'nin açılışı ve dolayısıyla da halkın yönetime tam

anlamıyla hâkim olmasının ilk günü olduğu için Ulusal Egemenlik açısından da önemli bir anlam taşır.

23 Nisan dünyada kutlanan ilk çocuk bayramıdır. Atatürk'ün Türk çocuklarına armağan ettiği bu bayram şenliklerine yabancı ulusların çocukları da katılır. 23 Nisan'da yönetim birimleri seçimle gelen kurullar bir süre çocuklara bırakılır. Bu güzel gelenek her yıl yinelenir. Her 23 Nisan'da bütün Türkiye bir bayram alanı olur. Çocuklar törenlerde konuşmalar yaparlar, şiirler okurlar.

GAZİ MUSTAFA KEMAL ATATÜRK'ÜN KRONOLOJİK OLARAK HAYATI

- ❖ 1881 Selanik'te doğdu.
- ❖ 1893 Selanik Askeri Rüştiyesi'ne yazıldı ve öğretmeni Mustafa Sabri Efendi, kendisine *Kemal* ek adını verdi.
- ❖ 1895 Manastır Askeri İdadisi'ne girdi.
- ❖ 18 Mart 1899 İstanbul'da Harp Okulu piyade sınıfına yazıldı.
- ❖ 1902 Harp Akademisi'ne girdi.
- ❖ 11 Ocak 1905 Kurmay Yüzbaşı olarak Harp Akademisi'ni bitirdi. Merkezi Şam'da bulunan 5. Ordu'da göreve başladı.
- ❖ Ekim 1906 arkadaşlarıyla birlikte Şam'da gizli Vatan ve Hürriyet Cemiyeti'ni kurdu.
- ❖ 20 Haziran 1907 Rütbesi Kolağalığa yükseltildi.
- ❖ Eylül 1907 3. Ordu'ya atanarak Selanik'e gitti.
- ❖ 13 Nisan 1909 31 Mart Ayaklanması'nı bastırmak üzere Hareket Ordusu'nda kurmay oldu.
- ❖ 1910 Mahmud Şevket Paşa'nın kurmay başkanı olarak Arnavutluk isyanının bastırılmasında görev aldı.
- ❖ 13 Eylül 1911 İstanbul'da Genelkurmay'da göreve atandı.
- ❖ 27 Kasım 1911 Binbaşılığa yükseltildi.
- ❖ 18 Aralık 1911 Trablusgarp'da Şark Gönüllüleri komutanlığına atandı.
- ❖ 9 Ocak 1912 Trablusgarp'ta Tobruk Savaşı'nı yönetti.
- ❖ 27 Ekim 1913 Sofya'ya askeri ateşe olarak atandı.
- ❖ 1 Mart 1914 Yarbaylığa yükseltildi.
- ❖ Şubat 1915 Tekirdağ'da 19. Tümen'i kurdu.
- ❖ 25 Nisan 1915 Anzak askerlerini Arıburnu'nda durdurdu.
- ❖ 1 Haziran 1915 Albaylığa yükseltildi.
- ❖ 10 Ağustos 1915 Anafartalar Grubu komutanı olarak İngiliz ve Anzak birliklerini durdurdu.
- ❖ 14 Ocak 1916 Edirne'de 16. Kolordu komutanı oldu.
- ❖ 1 Nisan 1916 Mirlivalığa (Tuğgeneralliğe) yükseltildi.
- ❖ 5 Temmuz 1917 7. Ordu Komutanlığı'na atandı.
- ❖ Ekim 1917 7. Ordu Komutanlığı'ndan ayrılarak İstanbul'a döndü.
- ❖ 31 Ekim 1918 Yıldırım Orduları Grubu komutanı oldu.
- ❖ 19 Mayıs 1919 Samsun'a vardı.
- ❖ 21/22 Haziran 1919 Amasya Tamimi'ni açıkladı.
- ❖ 8 Temmuz 1919 3. Ordu Müfettişliği'nden ve askerlikten çekildi.
- ❖ 23 Temmuz 1919 Erzurum Kongresi'ne başkan seçildi.
- ❖ 4 Eylül 1919 Sivas Kongresi'ne başkanlık etti.
- ❖ 7 Kasım 1919 Meclis-i Mebusan için yapılan seçimde Erzurum'dan milletvekili seçildi.
- ❖ 27 Aralık 1919 Heyet-i Temsiliye ile birlikte Ankara'ya geldi.

GAZİ MUSTAFA KEMAL ATATÜRK'ÜN KRONOLOJİK OLARAK HAYATI

- ❖ 23 Nisan 1920 Ankara'da Türkiye Büyük Millet Meclisi'ni açtı.
- ❖ 11 Mayıs 1920 İstanbul Divan-ı Harp tarafından ölüm cezasına çarptırıldı.
- ❖ 5 Ağustos 1921 Türkiye Büyük Millet Meclisi'nce başkomutan yapıldı.
- ❖ 23 Ağustos 1921 Sakarya Savaşı'nı yönetti.
- ❖ 19 Eylül 1921 Türkiye Büyük Millet Meclisi'nce mareşallik rütbesi ve gazi sanı verildi.
- ❖ 26 Ağustos 1922 Kocatepe'den Büyük Taarruz'u yönetti.
- ❖ 30 Ağustos 1922 Dumlupınar'da Başkomutanlık Meydan Savaşı'nı kazandı.
- ❖ 8 Eylül 1922 İzmir'i düşmandan kurtardı.
- ❖ 1 Kasım 1922 Saltanat kaldırıldı.
- ❖ 29 Ocak 1923 İzmir'de Latife Hanım ile evlendi.(5 Ağustos 1925'te ayrıldı.)
- ❖ 17 Şubat 1923 İzmir İktisat Kongresi açıldı.
- ❖ 11 Ağustos 1923 İkinci Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığı'na seçildi.
- ❖ 9 Eylül 1923 Halk Fırkası'nı kurdu.
- ❖ 29 Ekim 1923 Cumhuriyet ilan edildi; Türkiye Cumhuriyeti'nin ilk Cumhurbaşkanı seçildi.
- ❖ 3 Mart 1924 halifelik kaldırıldı.
- ❖ 20 Nisan 1924 Yeni Teşkilat-ı Esasiye Kanunu kabul edildi.
- ❖ 17 Kasım 1924 Terakkiperver Cumhuriyet Fırkası kuruldu. (3 Haziran 1925'te kapatıldı.)
- ❖ 25 Kasım 1925 Şapka Yasası kabul edildi.
- ❖ 26 Aralık 1925 Uluslararası Takvim ve Saat Ölçüleri kabul edildi.
- ❖ 1 Kasım 1927 ikinci kez Cumhurbaşkanlığına seçildi.
- ❖ 1 Kasım 1928 Latin harflerinin kabulüne ilişkin yasa çıktı.
- ❖ 12 Ağustos 1930 Serbest Cumhuriyet Fırkası kuruldu.(17 Kasım 1930'da dağıldı.)
- ❖ 15 Nisan 1931 Türk Tarihi Tetkik Cemiyeti'ni kurdu.
- ❖ 4 Mayıs 1931 üçüncü kez Cumhurbaşkanı seçildi.
- ❖ 12 Temmuz 1932 Türk Dili Tetkik Cemiyeti'ni kurdu.
- ❖ 24 Kasım 1934 Atatürk soyadı verildi.
- ❖ 27 Ocak 1937 Hatay'ın bağımsızlığı Milletler Cemiyeti'nce kabul edildi.
- ❖ 10 Kasım 1938 Dolmabahçe Sarayı'nda vefat etti.

ATATÜRK'ÜN YAKIN ARKADAŞLARI İSMET İNÖNÜ (1884-1973)

1884 yılında İzmir'de doğdu. İlk ve orta öğrenimini Sivas'ta tamamladıktan sonra Mühendishane İdadisi'ni (Askerî Lise) bitirdi.

1903 yılında Kara Harp Okulu'ndan, 1906 yılında Harp Akademisi'nden mezun olarak, ordunun çeşitli kademelerinde görev yaptı. 1910-1913 yılları arasında Yemen İsyanı'nın bastırılması harekâtına katıldı. Bu ve bundan önceki görevlerinde hudut

problemleri ve asilerle yapılan anlaşmalarda başarılı hizmetleri ve meslekî özellikleriyle dikkati çekti.

Birinci Dünya Savaşı sırasında Kafkas Cephesi'nde kolordu komutanı olarak Atatürk'ün emrinde çalıştı ve öğrencilik yıllarından beri devam eden dostlukları ile devletin geleceği hakkında ortak fikirleri geliştirdi. Suriye Cephesi'nde savaştı; Millî Mücadele sırasında Atatürk'ün en yakın silâh arkadaşı olarak çalıştı. Edirne milletvekilliği ve bakanlık yaptı. Albay İsmet Bey, mebusluk ve bakanlık da uhdesinde kalarak Garp Cephesi Komutanlığı'na getirildi. 25 Ekim 1920'den sonra Batı Cephesi komutanı olarak Çerkez Ethem İsyanını bastırdı. Birinci ve İkinci İnönü Savaşlarını yönetti. Tuğgeneral rütbesine yükseldi.

Mütarekede, Büyük Millet Meclisi'ni temsil etti. Lozan Barış Konferansı'na Dışişleri Bakanı, Sakarya Meydan Savaşı ve Büyük Taarruz'dan sonra kazanılan zafer üzerine Mudanya ve Türk heyeti başkanı olarak katıldı. 24 Temmuz 1923'te Lozan Antlaşması'nı imzaladı.

Cumhuriyetin ilânından sonra 1923-1924 yıllarında ilk hükûmette Başbakan olarak görev aldı. 1924-1937 yılları arasında bu görevini sürdürdü.

İnönü, Atatürk İnkılâplarının gerçekleşmesinde ve Türkiye Cumhuriyeti'nin sağlam temeller üzerine oturtulmasında Atatürk'ün en yakın mesai arkadaşıydı.

Atatürk'ün ölümünden sonra, 1938 yılında, TBMM tarafından Türkiye'nin ikinci Cumhurbaşkanı olarak seçildi. İkinci Dünya Savaşı sırasında Türkiye'yi savaş felâketinin dışında tutmayı başardı. Savaştan sonra çok partili siyasî rejime geçilmesinde en büyük destek oldu. 1950 yılında, yapılan seçimleri kaybettikten sonra, 1960 yılına kadar Ana Muhalefet partisi başkanı olarak siyasî yaşamını sürdürdü. 27 Mayıs harekâtından sonra Kurucu Meclis üyeliğine seçildi ve 10 Kasım 1961 tarihinde Başbakanlığa atandı.

1965 yılında bu görevden ayrıldıktan sonra milletvekili olarak siyasî yaşamına devam etti. 1972'de parti genel başkanlığı ve milletvekilliğinden istifa ederek; ölünceye kadar (25 Aralık 1973) Anayasa gereğince Cumhuriyet Senatosu tabii üyeliği görevinde bulundu.

ATATÜRK'ÜN YAKIN ARKADAŞLARI KAZIM KARABEKİR (1882-1948)

Asker, Milli Mücadele kahramanlarından ve siyaset adamı. 1882 yılında İstanbul'da doğdu. İlköğrenimini değişik yerlerde tamamladı. Ortaokul ve liseyi Fatih Askeri Rüştiyesi'nde ve Kuleli Askeri Lisesi'nde okudu. Karabekir, Harp Okulu'nda Mustafa Kemal ile tanıştı. 1902'de Harp Okulu'nu, 1905'te Harp Akademisi'ni bitirdi. 1909'da İstanbul'da patlak veren 31 Mart

Olayı'nı bastırmak üzere buraya gönderilen Hareket Ordusu'nda Mustafa Kemal ile birlikte Kazım Karabekir de vardı.

Birinci Dünya Savaşı başlarında yarbaylığa yükselen Karabekir, savaş yılları boyunca İran sınırında, Halep'te, Doğu Cephesi'nde, Çanakkale'de bulundu. 1917'de atandığı Diyarbakır'daki 2. Kolordu Komutanlığı'ndan sonra, Erzincan yakınındaki Kafkas Kolordusu'nun başına getirildi ve bu görevi sırasında Ermenileri püskürterek Erzincan ve Erzurum'u geri aldı. Sarıkamış'taki kolordu ile iş birliği yaparak Kars ve Gümrü Kaleleri'nin alınmasında üstün başarı gösterdi. Bunun sonucu olarak da generalliğe yükseltildi.

Karabekir'in hayatındaki önemli dönüm noktalarından biri Doğu'daki görevine gidişiyle başlar. Asıl başlangıç tarihiyse Mustafa Kemal'in Samsun'a çıktıktan sonra, kendisiyle temasa geçmesidir. O günden başlayarak Karabekir'in sınıf arkadaşı Mustafa Kemal ile tam bir iş birliği yapacak ve bu beraberlik Kurtuluş Savaşı'nın sonuna kadar sürecektir.

Kazım Karabekir Doğu'da Milli Mücadele'yi sürdürürken Edirne milletvekili olarak birinci Büyük Millet Meclisi üyeleri arasına girdi ve böylelikle siyasi hayata atıldı. 1923 seçimlerinde de İstanbul'dan milletvekili seçildi. Aynı zamanda merkezi Ankara'da olan 1. Ordu'nun komutanlığı görevini aldı. 1. dönem milletvekilliği sırasında pek faal olamayan Karabekir, 1923'ten sonra Parlamento'da sayıları oldukça azalan Mustafa Kemal'in muhalifleri arasında yer aldı. Çok geçmeden de Rauf Orbay, Ali Fuat Cebesoy, Refet Bele, Cafer Tayyar Eğilmez Paşalarla birleşerek Terakkiperver Cumhuriyet Fırkası'nı kurdu (1924) ve bu partinin genel başkanlığını üzerine aldı. Partinin ömrü uzun olmadı ve 1926'da Mustafa Kemal'e karşı yapılan suikast girişiminden sonra kapatıldı. Kazım Karabekir 1948 yılında Ankara'da öldü.

ATATÜRK'ÜN YAKIN ARKADAŞLARI MUSTAFA FEVZİ ÇAKMAK (1876 -1950)

Asker ve siyaset adamı. 1876 yılında İstanbul'da doğdu. Anadolu'da kurtuluş kaynaşmaları başladığı sırada, Saray'ın gözde adamları arasındaydı. 1898 yılında Kurmay Yüzbaşı olarak Akademi'yi bitirdikten sonra, Arnavutluk'ta görev yaptı (1899). Arnavutluk ve Rumeli vilayetleriyle ilgili ıslahat kararlarını uygulamakla görevli heyette bulundu (1912); 1917'de Diyarbakır'da tümen komutanlığı; aynı yıl Filistin'de 7. Ordu Komutanlığı yaptı. 1918'de Genelkurmay Başkanlığı'nda görevliydi ve Mustafa Kemal'in Samsun'a hareketinden bir gün önce de 1. Ordu Müfettişliğine atandı.

1919 yılı başlarında Ali Rıza Paşa Kabinesi'nde Harbiye Nazırı oldu. Fevzi Paşa 3 Mayıs 1920'de Kozan milletvekili olarak Türkiye Büyük Millet Meclisi'ne katıldı; aynı gün de Milli Savunma Bakanlığı'na ve İcra Vekilleri

Heyeti Reisliğine getirildi.

1920 sonlarında Erkân-ı Harb Reisi idi. 1921'de II. İnönü Savaşı'ndan sonra Korgenerallik rütbesiyle Genelkurmay Başkanlığına getirildi. Sakarya Zaferi'nin ardından da Meclis'ten mareşallik rütbesini aldı. İlk yıllarda aynı zamanda milletvekiliydi ama 1925'te askerlikle siyaset arasında bir seçim yapma durumunda kalınca asıl mesleğinde karar kıldı ve 1944 yılında yaş haddinden emekliye ayrılincaya kadar Genelkurmay Başkanlığı'nda kaldı. En büyük başarısı Atatürk ile İnönü'nün de kesinlikte aynı görüşte olmalarından güç alarak, orduyu siyaset dışında bırakabilmesiydi.

Çakmak, askerlik hayatının iki ayrı döneminde, iki eser yayınladı: "Gorbi Rumeli'nin Suret-i Ziya ve Balkan Harbi'nde Garp Cephesi Hakkında Konferanslar" (1927) ve "Büyük Harbte Şark Cephesi Hareketleri" (1936).

Mareşal Fevzi Çakmak, 1948'de siyaset sahnesine çıktı ve emekliye ayrılışından sorumlu tuttuğu İnönü'ye karşı çıkmak için DP listesinden İstanbul Milletvekili olarak Meclise girdi. Atatürk dönemi bakanlarından Cami BAYKUT ve Tevfik Rüştü ARAS ile birlikte "İnsan Hakları Derneği'ni" kurdu.

10 Nisan 1950 tarihinde vefat etti. Cenazesi 12 Nisan 1950'de Eyüp Sultan Camii'nden kaldırılırken, cenaze namazında yüzbinlerce vatandaş bulundu. Cenazesi İstanbul'daki Eyüp Sultan Mezarlığı'nda Küçük Hüseyin Efendi Dergâhı Türbesi'ne defnedildi ve ailesinin isteğiyle Ankara'daki Devlet Mezarlığı'na nakledilmedi. Mareşal Çakmak, Fitnat Çakmak (1892-1969) ile evli ve Nigar (1909-21 Ocak 1982) ile Muazzez adlarında iki kız çocuk babasıydı.

ATATÜRK'ÜN YAKIN ARKADAŞLARI CELAL BAYAR (1883-1985)

Parlamentar, devlet adamı, Türkiye Cumhuriyeti'nin üçüncü Cumhurbaşkanı Celal Bayar, 1883 yılında Bursa/Gemlik'te doğdu. İlk ve orta öğrenimini babası Abdullah Fehmi Efendi'nin yanında yapan Bayar, Gemlik mahkeme ve reji kalemine memur olarak girdi. Daha sonra Ziraat Bankası'nda çalışmaya başladı. Bu arada Harir Darutariri okuluna devam etti. 1990'da İttihat Terakki Cemiyeti'nin kurduğu gönüllüler taburuna yazıldı. Zamanla bu partinin sayılı üyeleri arasına girdi. İzmir'de kurulan cemiyetin genel sekreterliğini yürüten Bayar, Kız Lisesi'nin ve Şimendifer Okulunun açılmasına ön ayak oldu. I. Dünya Savaşı'ndan sonra İzmir'de kurulan Müdafaa-i Hukuk Cemiyeti'nin de faal üyeleri arasına katıldı. 1920 tarihinde

Bursa Milletvekili olarak Büyük Millet Meclisi'ne katılan Bayar, aynı tarihte İktisat Bakanlığı'na vekâlet etti. Çerkez Ethem İsyanı sırasında, Ethem'i ikna etmek için gönderilen heyete başkanlık etti. 1921'de İktisat Başkanlığı'na getirildi. Lozan Konferansı'na müşavir üye olarak katıldı. 1924'te Türkiye İş Bankası'nı kurma görevini üstlendi. 1937'de İsmet İnönü'nün başbakanlıktan ayrılması üzerine, Atatürk tarafından Türkiye Cumhuriyeti'nin Başbakanı olarak tayin edildi ve ilk kabinesini kurdu. Atatürk'ün ölümünden sonra, Cumhurbaşkanlığı'na seçilen İsmet İnönü tarafından da başbakan olarak tayin edildi. Daha sonra İnönü ile anlaşamadığından, yerini 3 Mayıs 1939'da Doktor Refik SAYDAM'a bıraktı.

CHP'de arkadaşları ile 1945'de Dörtlü Takrir'i verinceye kadar görev aldı ve bu tarihte Adnan MENDERES, Fuat KÖPRÜLÜ ve Refik KORALTAN ile birlikte Demokrat Parti'yi kurdu. 14 Mayıs 1950 genel seçimlerinde genel başkanı bulunduğu Demokrat Parti'nin iktidarı büyük çoğunlukla kazanması ile 22 Mayıs 1950'de toplanan Türkiye Büyük Millet Meclisi, Bayar'ı Cumhurbaşkanlığına seçti. 1954-1957 genel seçimlerinden sonra da Meclis tarafından Cumhurbaşkanlığına seçilen Celal BAYAR, 10 yıllık Cumhurbaşkanlığı döneminde Adnan Menderes'i başbakan olarak tayin etmiştir. Bayar, 27 Mayıs 1960'da Türk Silahlı Kuvvetleri'nin yönetime el koymaları ile tutuklanarak Yassıada'ya götürüldü. 16 ay süren soruşturma ve yargılamadan sonra, Yassıada Yüksek Adalet Divanı tarafından, 15 Demokrat Parti ileri geleni ile birlikte idama mahkûm edilmiştir. Milli Birlik Komitesi, idamlardan üçünü (Menderes, Zorlu, Polatkan) onaylarken, başta Celal BAYAR olmak üzere, 12 Demokrat Parti ileri geleninin idam hükmünü müebbet hapse çevirmiştir. Yassıada'dan Kayseri Cezaevi'ne götürülen BAYAR, orada rahatsızlanmış, evinde tedavi edilmek üzere serbest bırakılmıştır. (7 Kasım 1964).

22 Ağustos 1986 tarihinde, 103 yaşında İstanbul'da vefat etti ve memleketi olan Bursa Umurbey'de toprağa verildi.

O'NUN İÇİN NE SÖYLEDİLER?

AFGANİSTAN

- ✓ O büyük insan yalnız Türkiye için değil, bütün Doğu milletleri için de en büyük önderdi.

Emanullah HAN
Afgan Kralı

ALMANYA

- ✓ Almanya, ATATÜRK' ün eserine ve mücadelesine hayrandır. Onda, tarihî eseri, özgürlüğü seven bütün milletler için bir sembol olarak kalacak kudretli bir kişilik görülmektedir.

Berlin, Alman Ajansı

AMERİKA

- ✓ Dünya sahnesinden tarihin en dikkatli, çekici adamlarından biri geçti.

Chicago Tribune

ARNAVUTLUK

- ✓ Türk milleti yastadır. Çünkü yeni Türkiye'nin yaratıcısı olan eşsiz şefini kaybetmiştir.

Stipsi Gazetesi

AVUSTURYA

- ✓ Büyük düşüncelerin adamı, bir devlet mimarıydı.

Neve Freie Presse Viyana

BULGARİSTAN

- ✓ Hiçbir memleket, yeni Türkiye'nin Ata'sı tarafından başarılan kadar güçlü, hızlı ve kökten bir yenilik hamlesine erişmemiştir.

Dness Gazetesi

ÇİN

- ✓ Eğer tarih bir kalbe sahip olsaydı, Mustafa Kemal'i mutlaka kıskanırdı.

Tchang Yang Yee Pan Gazetesi

DANİMARKA

- ✓ Atatürk, şahsiyet ve yeteneğin dev gibi bir simgesi idi. O, yirminci yüzyılın en görkemli olayını yaratan adamdı.

National Tidence Gazetesi

FİNLANDİYA

- ✓ Atatürk, olağanüstü nitelikte bir devlet adamı, savaş sonrası dünya tarihinin en önemli yüzlerinden biri idi.

Hufvud Stadbladet Gazetesi

FRANSA

- ✓ Akıllı ve barışçı yöntemlerle gerçekleştirdiği yapıtı halkların tarihinde izlerini bırakacaktır.

Albert LEBRUN
Fransız Cumhurbaşkanı

İÇ BASINDA ATATÜRK İÇİN SÖYLENEN SÖZLER

Devletimizin banisi ve milletimizin fedakâr sadık hadimi, insanlık idealinin âşık ve mümtaz siması, eşsiz kahraman Atatürk! Vatan sana minnettardır.

İsmet İNÖNÜ

Mustafa Kemal bir temeldir. Bir yöndür. Yapılmış, her şeyi bitmiş bir bina değildir. Onu ancak devam ettirerek, sürdürerek sevebiliriz. Kendisine yeni şeyler, yeni değerler ekleyerek sevebiliriz. Yalnız yüreğimizle değil, aklımızla da sevelim. Mustafa Kemal en büyük zaferini o zaman kazanmış olacak.

Cemal SÜREYA

Çoktan, pek çoktan beri bu millet bir oğlunun kişiliğinde böylesine kendini bulmamıştı.

Yahya Kemal BEYATLI

Atatürk düşünceleriyle bitmeyen insandır.

Orhan Seyfi ORHON

Gerçeğe giden bütün yollar O'nda birleşiyor. O'nda tamamlanıyoruz. O'na sırtını çeviren düşünce bizden değildir.

Cahit TANRIYOL

Atatürk, dinamik bir ruha sahiptir. O'na tutunan insan olduğu yerde kalmaz. Atatürk, geliştirici ve genişletici bir düşünceye sahiptir. O'nun arkasından gidenler geride kalmaz.

Cemal GÜRSEL

O'na "Ordu yok!" dediler, "Kurulur!" dedi; "Para yok!" dediler; "Bulunur!" dedi; "Düşman çok!" dediler; "Yenilir!" dedi ve bütün dedikleri oldu.

İsmail Habib SEVÜK

ATATÜRK'ÜN BİLİME VERDİĞİ ÖNEM

Atatürk'ün önem verdiği ve savunduğu kavramların hayatımızla olan uyumunu, hemen her alanda görmek mümkündür. Atatürk'ün bilim konusuna yaklaşımı, bunun bir başka örneğidir. Atatürk, "İlim ve fen nerede ise oradan alacağız ve her millet ferдинin kafasına koyacağız. İlim ve fen için kayıt ve şart yoktur." derken, konuya olan ilgisini ön plana çıkartmaktadır.

Türk milleti, gerçek karakterine ters düşen, cahillikten ve geri kalmışlıktan kurtulmak için, Ulu Önder Mustafa Kemal Atatürk'ün göstermiş olduğu çağdaş uygarlık yolunda ilerlemeli; hedeflerine ulaşmak için bir an önce harekete geçmelidir. Bu hedeflere ulaşmak için gereken her şey yapılmalıdır. Türk milletinin üstün karakteri bunu yapacak güçtedir. Atatürk'ün bilime verdiği önem de Türk milletini bu hedefe ulaştıracak yollardan biri olduğu düşünülerek değerlendirilmelidir.

Atatürk Bilim ve Fen Hakkındaki Görüş ve Düşüncelerini Şöyle İfade Etmektedir:

"Dünyada her şey için, medeniyet için, hayat için, başarı için en gerçek yol göstericisi ilimdir, fendir. İlim ve fennin dışında yol gösterici aramak gaflettir, cahilliktir, doğru yoldan sapmaktır." Yalnız ilmin ve fennin yaşadığımız her dakikadaki safhalarının gelişimini anlamak ve ilerlemeleri zamanında takip etmek şarttır. Bin, iki bin, binlerce yıl önceki ilim ve fen lisanının koyduğu kuralları, şu kadar bin yıl sonra bugün aynen uygulamaya kalkışmak elbette ilim ve fennin içinde bulunmak değildir. Gözlerimizi kapayıp tek başımıza yaşadığımızı düşünemeyiz. Memleketimizi bir çember içine alıp dünya ile alakasız yaşayamayız... Aksine yükselmiş, ilerlemiş, medeni bir millet olarak medeniyet düzeyinin üzerinde yaşayacağız.

Hiçbir tutarlı kanıtı dayanmayan birtakım geleneklerin, inanışların korunmasında ısrar eden milletlerin ilerlemesi çok güç olur; belki de hiç olmaz. İlerlemede geleneklerin kayıt ve şartlarını aşamayan milletler, hayatı akla ve gerçeklere uygun olarak göremez. Hayat felsefesini geniş bir açıdan gören milletlerin egemenliği ve boyunduruğu altına girmeye mahkûmdur.

Bu millet ve memleket ilme, irfana çok muhtaç; tahsil yapmış, diploma almış gelmiş olanları korumak kadar doğal ve lüzumlu bir şey olmaktan başka, parti parti eğitim ve öğretim görmek için ilim ve fen almak için Avrupa'ya, Amerika'ya ve her tarafa çocuklarımızı göndermeye mecburuz ve göndereceğiz. İlim ve fen ve ihtisas nerede varsa, sanat nerede varsa gidip, öğrenmeye mecburuz. Bu nedenle artık himaye çok zayıf kalır. Bunun yerine mecburiyet geçerli olur. Hayati gerçekleri bilerek, bilmeyenlere de uygun bir yol ile veya zor ile anlatarak amacımıza yürüyeceğiz.

Ben, manevi miras olarak hiçbir ayet, hiçbir dogma, hiçbir donmuş ve kalıplaşmış kural bırakmıyorum. Benim manevi mirasım ilim ve akıldır.

ATATÜRK'ÜN SANATA VERDİĞİ ÖNEM

Mustafa Kemal Atatürk askerlik mesleğinin bile “sanatkârlık” yönünü seven bir lider olarak, “Bir millet sanattan ve sanatkârlıktan mahrumsa, tam bir hayata malik olmaz!” diyerek sanatın millet hayatındaki yerine ve önemine dikkat çeker. Aynı konuyla ilgili bir başka sözünde de; “Bir millet sanata ehemmiyet vermedikçe büyük bir felakete mahkûmdur. Birçok unsurlar o felaketin unsurlarını fark etmez. Fark ettiği gün de ne kadar müthiş bir faaliyetle çalışmak gerektiğini tahmin eyleyemez.” diyerek, sanatın bir başka boyutuna, el

sanatlarına dikkat çeker. Bu da gösteriyor ki, sanatın ister el sanatları boyutu olsun, ister güzel sanatları boyutu olsun, her iki boyutu da millet hayatında önemli bir yer teşkil etmektedir. “Sanatsız kalmış bir milletin hayat damarlarından biri kopmuş demektir!” sözü de bu düşüncüyü doğrulamaktadır.

Esasen sanatın bir toplumun hayatında biçimlendirici ve şekillendirici rolü günümüzde artık kabul edilmiş, anlaşılmuştur. Ancak geçmişte bu durum için aynı şeyi söylemek mümkün

değildir. Öncelikle sanatta köklü bir anlayış değişikliğini sağlamaya çalışan Atatürk'ün, sanatın toplum ve insan yetiştirmesinde önemli bir etken olduğu görüşü hareket noktasını teşkil etmiştir.

Güzel sanatların, sanat yapıtlarının kültürel gelişmeyi sağlayan en önemli bir unsur olduğunu pek az lider görmüştür. Atatürk, “Sanatçı cemiyetle uzun ceht ve gayretlerden sonra alında ışığı ilk hissedendir.” diyerek bir sanatçıdan toplum için ne beklediğini de ortaya koymuştur. Bir başka konuşmasında, heykel yapmanın önemine dikkat çekerek, heykeltıraşlığın gelişmesini teşvik eder. “Bir millet ki, resim yapmaz, bir millet ki, heykel yapmaz, itiraf etmeli ki o milletin tarihinin gelişme çizgisinde yeri yoktur. Hâlbuki bizim milletimiz, gerçek özellikleriyle gelişme içinde medeni olmaya lâyıktır.”

Kendi sağlığında birçok heykeli dikilen Atatürk'ün, bu konuda bir isteği bulunmadığı, ancak sırf bu sanatın gelişip ilerlemesi için kendi heykelinin yapılmasına ve dikilmesine razı olduğu anlaşılmaktadır. Cumhuriyetin 10. yıldönümünde ise, Anadolu'ya “Yurt Gezileri” adı altında ressamlar göndermiştir. Bu ressamlarımızın yaptığı eserler Ulus'ta 1947 yılında yanan eski Maarif Vekâleti binasının çatı katında “Türk İnkılap Sergisi” adı altında sergilenmiş ve açılışı da bizzat Atatürk tarafından yapılmıştır.

BAŞÖĞRETMEN ATATÜRK

Atatürk, eğitimin, öğretimin yayılmasından, yaygınlaşmasından yanaydı. 1928 yılında Arap harflerinin kaldırılıp yerine bugün kullanmakta olduğumuz Türk harflerinin kabulü ile halkın yeni harfleri kısa sürede öğrenip daha çok yurttaşın okuryazar olmasını sağlamak amacıyla yoğun bir çalışma başladı. Okuma yazmayı yaygınlaştırmak için okul çağı dışındaki yurttaşlara okuma yazma öğreten okullar açıldı. Bunlara Millet Mektepleri adı verildi. Atatürk, Ulus Okulları dediğimiz Millet Mektepleri'nde yazı tahtasının başına geçerek dersler verdi. Tüm yurt safında Mustafa Kemal

Atatürk, birçok çalışmaya ve yeniliğe imza atmıştır. Ülkenin içinde bulunduğu cehaletin bir an önce yok olması için Yeni Türk Alfabeti'nin ortaya çıkarılmasına katkıda bulunmasının yanı sıra öğretilmesi hususunda da yakın çaba göstermiştir.

Tüm bu hizmetler ışığında Bakanlar Kurulu, 11.11.1928 günü yaptığı toplantıda Atatürk'e "Ulus Okulları Başöğretmenliği" unvanı verdi. 24 Kasım Atatürk'ün Millet Mektepleri Başöğretmenliği'ni kabul ettiği gündür.

İNSAN OLARAK ATATÜRK

Atatürk'ün de bizim gibi korktuğu, sevdiği, karşı koyamadığı ve sinirlendiği şeyler vardı. Mesela Atatürk'ün en sevdiği yemek kurufasulye ve pilavdır. Ayrıca Atatürk kitap okumayı, müzik dinlemeyi, yüzmeyi ve bilardo oynamayı çok sevdi. Müzik zevki çeşitlilik gösteriyordu. Klasik Batı müziği dışında Anadolu ezgilerini de severek dinlerdi. En sevdiği dans valsti. Atatürk, karanlıktan, farelerden ve uçağa binmekten korkardı.

ATATÜRK'ÜN DOĞA SEVGİSİ

Selanik, doğası zengin, yeşil ve bayındır bir Rumeli kenti idi. Küçük Mustafa, bu çevrede doğup büyümüş ve ilk çocukluğunu orada geçirmiştir. Babası genç yaşta ölünce, aile Zübeyde Hanım'ın ağabeyi Hüseyin Ağa'nın Selanik'e 30 km. mesafedeki çiftliğine taşınmak zorunda kaldı. Atatürk o günleri şöyle anlatır:

“Az zaman sonra babam öldü. Annemle birlikte dayımın yanına yerleştik. Dayım köyde yaşıyordu. Ben de bu hayata karıştım. Başlıca görevim tarla bekçiliği idi. Kardeşimle birlikte, bakla tarlasının ortasındaki bir kulübede oturduğumuzu ve kargaları kovalamakla uğraştığımızı unutamam.”

Atatürk'ün doğa sevgisinin bu çevrenin de etkisi ile güçlendiğini ve daha sonra Anadolu'nun muhtelif bölgelerinde görev yaparken karşılaştığı doğa fakirliğine, yeşil örtü yokluğuna bu yüzden isyan ettiğini düşünmek yanlış olmaz.

O büyük insan, eline geçen ilk imkânda, ülkenin bu ana meselesine de yönelmiş ve ilk iş olarak, Anadolu bozkırının ortasında, tam bir bozkır kenti olan Ankara'nın doğasına hayat vermeye girişmiştir.

Atatürk, ağaç bile yetişmeyen bir yerde, insanın da yaşayamayacağına ve bu yüzden Ankara'nın başkent oluşunu affedilmez bir hata sayan, Cumhuriyet'in iradesine inançları

zayıf olanlara bir ders vermek istemiş ve bölgenin ağaca ve tarıma en elverişsiz bölümünde bir orman oluşturmaya karar vermiştir. Bugün “Atatürk Orman Çiftliği” olan bölgeyi satın almış ve 5 Mayıs 1925'de o çorak topraklar üzerinde birkaç çadırla işe başlamıştır. Önce, yerli ve yabancı uzmanlara, bölge toprağını inceletmiş ve gelen rapordaki “... bu alan, ağaçlandırma için en elverişsizdir.” görüşüne karşı o büyük insan, o raporun altına el yazısı ile şunları yazmıştır: “Burası vatan toprağıdır ve kaderine terk edilemez!” ve O, vatanın o fakir toprağını kaderine terk etmemiş, çelik iradesi ile uğraşmış, çevresindekileri inandırmış ve orada bir “Orman Çiftliği” kurmuştur. Sonra aynı yerde bir “Hayvanat Bahçesi” de kurdurarak, doğal yapıyı tamamlamıştır.

Atatürk, yalnız Ankara'da değil, tüm yurt sathında da tarımın ve ormancılığın geliştirilmesi için hayatı boyunca uğraş vermiştir. Daha 1922'de şöyle diyordu: “Gerek ziraat ve gerek memleketin servet ve umumi sağlığı bakımından ehemmiyeti muhakkak olan ormanlarımızı, modern tedbirlerle iyi halde bulundurmak, genişletmek ve azami fayda temin eylemek esas prensiplerimizden biridir.”

Büyük Atatürk'ün son günlerini geçirdiği Dolmabahçe Sarayı'ndaki mütevazı yatak odasında, karyolasının tam karşısındaki duvarda bir tablo vardır. Bir ormanı, küçük bir çayırılığı gösteren bir tablo... Afet İnan, şöyle anlatır:

“Son günlerinde, o tabloya uzun uzun bakar ve 'Afet, oralara gidelim, ağaçlar altında dolaşalım, basit bir hayata kavuşalım. Son arzum, bir ağaçlık, fakat yaz-kış yeşil duran ağaçlar altında olmaktır.’ derdi.